Pajtás

87/20

XLII. ÉVF. • 1987. SZEPTEMBER 3. • ÁRA: 4,50 Ft

Heves megyei Gyermekkönyvtár
EGER

ÚJRA A RINGBEN!

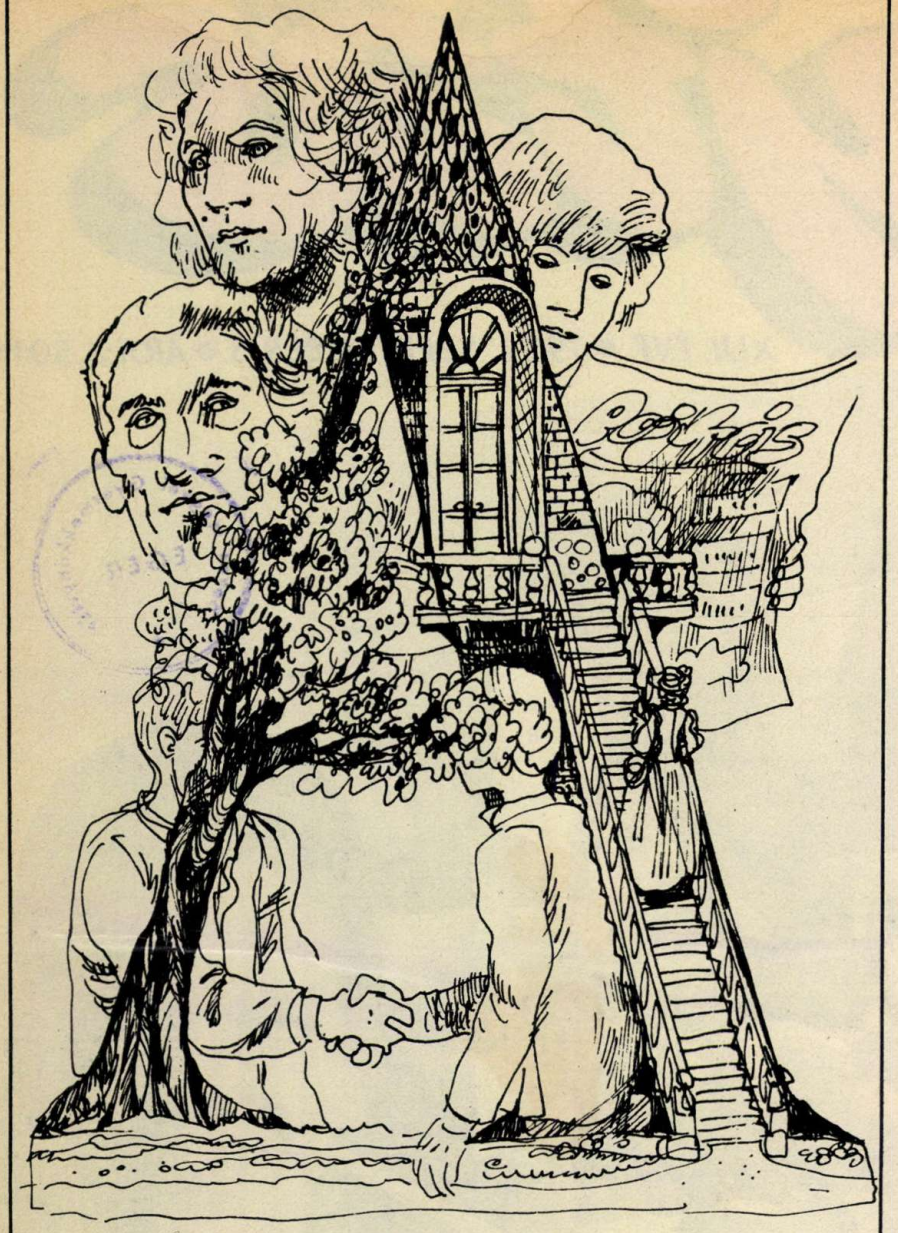

mint...

A, mint... Anya. Különös, hogy az abc első betűjével kezdődő szavak közül éppen ez jut eszembe. Vagy talán mégsem olyan különös? Kosztolányi Dezső ezt a szót is besorolta nyelvünk tíz legszebb szava közé. Igaz, ekképp: édesanya. A második szó persze az apa. A szó nem található a költői válogatásban, még ily módon sem: édesapa. Lám mégis, még egy nyelvi játékbani s kiegészítik és feltételezik egymást.

Szóval azt mondom: a, mint... Akarat. Jó szó, olyan ropogtatni való. Benne van a hangokban minden, amit a szó takar. Egy szó, amelynek arca van. Az ám, arc!

A, mint arc. Langyos, langyos... Csakhogy lehet-e egy lapnak arca?

Lehet-e az olvasónak arca?

Elképzelem az olvasó arcát, a tiédet, amint éppen kezedbe veszed lapunkat. Ha ugyan kezedbe veszed. Elképzelem, amint olvasod, ha ugyan olvasod. Elképzelem, amint te, az olvasó, lapunk arca mögé képzeled a mi arcunkat.

Es elképzelem, ahogy tovább akadsz már az első a betűnél. „A" névnél. Tudom: röstelled a nevet. Tudod: röstelljük a nevet. Mert másra gondolunk, mint amit igazánban ez a szó takar. Valaha az együtt katonáskodók barátságának kifejezője volt ez a szó: pajtás. Tovább erősítve a magyar nyelv másik gyönyörűséges szavával: kenyeres pajtásom. Ilyen szót nem mindenkinek lehetett ajándékozni. Ebben a szóban minden benne volt, ami összeköt embereket. A közös múlt, az emlékek, a barátság pillanatai és persze keserűségei is.

Mi, lapunkkal ezt a pajtásságot kínáljuk neked. Közös élményeket akarunk adni. Megosztani egymással a barátság és a keserűség pillanatait. Hogy majd egyszer, mint az egykori harcostársak, ha találkoznak, elmondhassuk: kenyeres pajtások vagyunk. Közös a múltunk.

A tehát, mint arc. Az olvasó arca: annyi, ahányféle. Kiismerhetetlen és kiszámíthatatlan. És mi mégis igyekszünk föllelni ezt az arcot. Neked, az olvasónak, könnyebb a dolgod. Mi legalábbis azt szeretnénk, ha könnyebb lenne. Olyan arcot — lap-arcot — szeretnénk fölmutatni neked, amely egyszerű és kiismerhető. Tiszta szándékú és egyértelmű. Ami nem azt jelenti, hogy mindig a néked kedvező. Hízeleghetnénk, de hamisságunkat elárulná arcunk. Ezért vállaljuk arcunk szigorúságát is.

Ne fordítsd el a fejed, az a könnyebbik megoldás. Nézz bátran szembe ezzel az arccal. Azt akarjuk, hogy fölismerd magad benne. Még ha ez a szembenézés olykor kellemetlen is. Még ha olykor kényelmesebb lenne félrepillantani. Kemény köteléket kínálunk: szeretnénk, ha arcunk a te arcodat is formálná. Ám nem bánjuk, ha a mi vonásainkon te is igazítasz.

Szeptemberi négy számunkat e közös formálódás próbájának szánjuk. Írásaink végén kérdéseket találsz, ne légy rest üzenni nekünk.

A vers idézetével szólítunk: eljöhetnél néha hozzánk. Mi hetente elindulunk feléd.

Odaérünk-e valahová vajon?

Napraforgók

A BUSZRA VÁRÓ

AZ UTAZÓ

AZ ÁLARCOS

A TÁRSKERESŐ

VÉLEMÉNYEK ÉS ELLENVÉLEMÉNYEK

Május 21-i (87/18-as) számunkban voltam bátor leírni egy házibuli történetét. Cikkbéli hőseim (nem kitalált személyek!) a szülők tudta nélkül, az újságíró lakását kölcsönkérve tervezték összejövetelüket. Az újságíró – e sorok írója – nem vállalta a „titkos összeesküvést", helyette megegyezést ajánlott. Megtartható a buli, de jelentsék be együtt a szülőknek! Döntésemről cikkemben kikérem a ti véleményeteket is, és feltettem a magam számára is izgalmas kérdést: 13 évesen tényleg nem gyerek már az ember?

„Bízom benne, hogy majd a több száz levél, amit kapni fog, meggyőzi Önt arról, hogy más véleménye legyen a mai tizenévesekről" – írta Vágó Gyöngyi. Nos, ezekből válogatott össze véleményeket és ellenvéleményeket a szerző,

Major Árvácska

„Az igazat megvallva, sokat gondolkodtam azon, írjak-e. Még sohasem szóltam hozzá semmilyen nyilvános vitához, s már a Pajtáshoz is elég nagy szamárnak tartanak: 18 éves lány vagyok. Azt hiszem, nem tette jól, hogy mindenféle feltételeknek vetette alá a tiniket. Senki sem szereti a feltételeket. Főleg, ha még kellemetlen is. Azt a kérdését pedig, ami a pénzre vonatkozik, ne haragudjon, de értelmetlennek éreztem. Őszintén: honnan máshonnan lenne pénze egy iskolásnak? Manapság nem divat az üveggyűjtés, és a mai árak mellett a szükséges több mázsa rongy sem gyűlik össze hetek alatt. Gondolom, a cikkben említett fiatalok nem élnek olyan szörnyű körülmények között, tehát nem kell fillérenként összekuporgatniok a pénzt. A szülőktől kapott pénzt pedig arra költik, amire akarják. Tizenhárom évesen valami önállósága csak lehet az embernek, nem? Egyébként a szülők többsége valóban olyan vaskalapos, mint a szereplő lányé! Valószínű, hogy ha óriási hibákat nem követett el a nevelésben, akkor az a gyerek („gyerek") nem fog teljes őrültségeket csinálni. Tehát: egyedül lehet hagyni egy estére. Nem tudom, mi kivetnivaló van abban, hogy néhány tizenéves magában akar szórakozni. Szórakozni, zenét hallgatni, meghitt hangulatban beszélgetni (ez az iskolában nem valósulhat meg), vagy esetleg (bár nálunk nem volt szokás) kipróbálni, milyen is az a fene veszélyes cigaretta. Egy 13 éves ember már nem gyerek. Nem is FELNŐTT, hanem kamasz. Ezért is nehéz vele... A legnagyobb sértés, ha gyereknek nézik ilyenkort az embert. Egy bulit megtiltani, korszerűtlen feltételeket szabni, helytelen. Mert bulikra szükség van. Olyan maradandó emlékek ezek az összejövetelek, amelyekre még sokáig fog jó érzéssel gondolni a »felnőtt felnőtt«."

(Név és cím a szerkesztőségben)

„Nagyon helyesen döntött, amikor azt az egyezséget kötötte, hogy megtartható a buli, de csak akkor, ha megbeszélik a szülőkkel. Ha egy lány idegen emberhez fordul, abban csak a szülők a hibásak. A legtöbb szülőben megvan az az elmaradottság, hogy ha a gyermeke össze akar jönni a barátaival, akkor beül közéjük, és szórakoztatni akarja őket. Az illető, aki felkereste önt, nem cselekedett helyesen. Kérem, írja meg neki, hogy ő is, meg a barátai is vigyék el a szüleiket a Házibuli című filmre, és vegyenek példát."

Boros Róbert, Pécs

„Hogy 13 évesen gyerek-e az ember? Szerintem nem felnőtt, de már nem gyerek, az biztos. Ebben a korban majdnem mindenki szerelmes. És az érzelmi világunk igen gazdag. Érzelgősek vagyunk. (Én is.) A felnőttek pedig nem értenek meg minket. Például, ha valakit elhagy a barátja, a felnőttek azt mondják: majd lesz másik! Biztos, hogy lesz másik, de az előzőt nagyon nehéz elfelejteni. Tapasztalatból tudom. Szerintem a bulizóknak igazuk van. Miért kell a felnőtteknek mindenütt a »gyerek« (inkább: tini) nyomában lenniük?"

Keserű 20-a

„Én is úgy döntöttem volna, mint az újságíró, bár a nagyszülőket is megértem: szeretik az unokájukat. A szülőknek azonban nem ártott volna megtudniuk a találkát. A harmadik kérdésre nem lehet határozott választ adni. Hisz a lelke mélyén még egy 18 éves egyén is lehet gyerek, ugyanúgy, mint egy tini komoly ifjú. Ha lenne mérlegem, és ráállítanék egy 13 éves lányt, a mutató inkább a «gyerek» felé hajolna, de már sokkal közelebb lenne a »felnőtt« felirathoz, mintha egy 10-11 éves lányt raknék rá. Ilyenkor számít legtöbbet ez a két-három év. Ennek a korosztálynak még nem való a bulizás. Csak azért akarnak ilyen »nagyosan« szórakozni, mert otthon kisgyerekként kezelik őket, és ebből ők minél hamarabb ki szeretnének szállni. Persze, ez nem fog sikerülni, csak nagyképűvé teszik magukat. Én nem azért írom ezt a levelet, mert szerény vagyok, hanem mert saját kárán tanul az ember. Én is rendeztem már bulit, de nem a legszerencsésebben sikerült."

Kiss Barbara, Lenti

„Ön nem a leghelyesebben járt el, és ez csakis azért lehet, mert önnek is olyan a gondolkodása, mint a legtöbb szülőnek. Szerintem ezek a tizenévesek nem »hazugságból« nem mondták meg szüleiknek, hogy házibulit szeretnének tartani, hanem azért, mert a szülők — tisztelet a kivételnek — csak úgy tudják elképzelni gyermekeik szórakozását, ahogy régen ők is szórakoztak. Ezek a tinik ezért várták öntől a megértést, és bíztak önben. De mint ön is írta, »egy életre eljátszotta a hitelét« előttük."

Vágó Gyöngyi, Hajdúszoboszló

„Érdekesnek találtam a beszélgetést, de ami mélyebben »rejtőzik« e dolog mögött, az már nem olyan szép. Minek este bulizni?! Jó, nem vagyunk egyformák, ezt elfogadom. De azt már nem, hogy egy 13-14 éves lány már most (!) hazugságba keveredjen, mert ő buliba szeretne menni. Szerintem a szülőket őszinteséggel és tettekkel lehet meggyőzni. Teljesen egyetértek a cikk írójával: a tinik nagyon sok mindenről beszélgetnek. S szerintem nem is igazi barát az, akivel csak bulizni lehet. Szülő és gyerek között nincs kijátszás. Aki kijátssza a másikat, az hazudik is egyben. Természetes, hogy őszinteséggel tartozik szüleinek a gyerek. Igenis, gyerek még az, aki pedig már »nagyfiúnak és nagylánynak« képzeli magát. Pontosabban, nem gyerek, de nem is felnőtt: tini. Ilyenkor aztán mindenki meg akarja mutatni magát, szeretné, ha mindig ő állna a középpontban, hogy őt is úgy tekintsék, mint felnőttet. Nagyon fölkavart, hogy az a lány olyan rossz véleménnyel van az operáról. Én néha jutok csak el az Operába, de mindig hatalmas élményt nyújt."

Rakita Ildikó, Kecskemét

„Egyáltalán nincs igaza a cikk írójának. Az nem a szülő kijátszása, ha valaki a kapott pénzt nem a megadott célra költi. Kivéve persze, ha nagyobb összegről van szó. Amiről ebben az esetben szó sem lehet, 900 forint ma már nem összeg. Egy 13-14 éves fiú vagy lány nem gyerek, csak a felnőttek kezelik úgy őket. Aztán csodálkoznak rajta, hogy a kedves gyereküknek nem tud megállni a saját lábán, és szidják az ifjúságot."

Szántó Attila, Karmacs

„Szerintem egy 13 éves gyereknek arra még egyáltalán nincs szüksége, hogy este tízig bulizzon. Az pedig különösen megalázó dolog, hogy egy teljesen különálló lakásban akarják, a szülők beleszólása nélkül megtartani a bulit. Amikor az ember eléri

MICSODA BULI!

Görög Júlia rajza

A dolog akkor történt, amikor éppen elhelyezkedtem a fotelban. Lábamat az asztalon pihentettem, hátamat nekivettem a támlának, és emlékezetem szerint minden készen állt arra, hogy húsz percre átadjam magam a gondtalan pihenésnek. Meg akartam nézni a Tenkes kapitányát. Ez pénteki napon történt, onnan tudom, mert szemon tartom a vetítések idejét. Nem egészen ilyen dolog az ilyesmit bevallani, de hát nekem — gyerekfejjel — ez a film volt első televíziós élményem. S még nagyobb élvezetet nyújt, mint — kövezzetek meg! — Bruce Lee összes karate-figurája. Ráadásul ez a rész arról szólt...

Nem tudhattam még, hogy miről, mert csöngettek. Ismerős arcú lány állt az ajtóban, zavartan köszönt csókolomot. Az édeskés és semmitmondó köszönés fokozta zavarát. Mi több, engem is elbizonytalanított. Micsoda hülyeség, hogy nincs olyan szavunk, amitől nem kellene a gyerekeknek lesütnyi a tekintetüket egy felnőtt előtt! Hogy zavarát leplezze, a lány gyors magyarázkodásba fogott. Aminek a lényege: tizennégyen házibulit akarnak rendezni, s erre az én lakásomat szemelték ki. Nem az a téma, amiről félálomban kell beszélgetnünk. Beinvitáltam a lányt, és lemondtam a Tenkes kapitányáról.

— Tehát, házibulitól van szó — ismételtem mst, inkább csak időhúzásból. Mert körben az agyam zakatolt. Mit is csinál az ember ebben a helyzetben? Felnőtt vendeget nyitvakávéval kínálnék, már csak az első percek zavarának feloldására is. De egy tizenévest? Mivel illik kínálni egy tizenévest?

— A, nem a igazi házibulitól lenne szó. Inkább csak arról, hogy csak úgy összejönnénk. Tetszik tudni, határok vagyunk, de nagyon rendesek. Ki is takarítanánk!

Rögtön tudtam persze, hogy házibulitól van szó. Arra meg én is emlékszem, hogy alól összejön tizennégy tizenéves fiúk és lányok vegyesen, és zenét hallgatnak, az bizony nem más. Még ha kitakarítanak is. De hát egymást kölcsönösen beszélgetésünk játékszabályában az is benne volt: hagyom, hogy a lány szóra a rizsát.

— És ezt hogy gondoljátok?

— Ó, nagyon egyszerűen. Mi mindent kigondoltunk már. Felgyünnénk hat körül. Hoznánk a magnót, meg az üdítőt, meg a szendvicseket. Igazán nem lenne semmire szükségünk. Maradnánk tizig-féltizenegyig. De utána tényleg kitakarítanánk!

— Ezt már hallottam. És ez termeszetes is lenne. De mit szólnanak a szülők?

— Mihez mit szólnának? — kérdezte a lány.

— Hát a bulihoz. Meg hogy nálam... — olyan zavaros voltam magam is, mintha én magam akarnék bulit szervezni, valami furfangos módon. Merthogy a dolog magától mindenképp furfangot sejtetett.

— Ó, a szülők!... Azok persze, nem tudnák.

— Hogyhogy nem?

— Egészen egyszerűen. Az úgy van, hogy tizennégyünknek operabérlete van. Aznap meg éppen előadás lesz. Mindenki kiülhetik, és eljön otthonról.

— Szeretitek az operát?

— Egy fenét. Utáljuk.

Ha felnőttel beszélgetek, bizonyára elérkezetnek látom a pillanatot, hogy feláljak, kavét töltsek. Megkérdezem, cukor nélkül kéri, vagy cukorral. S bizonyara váltunk néhány szót az édesbúzerek káráról. De mivel lehet elterelni egy tizenéves figyelő, éber tekintetét? Hallgattunk egy sort. Aztán én óvatoskodtam tovább.

— Kockázatos dolog.

— Nehogy azt tessék hinni! Voltunk már operában, mert gondolnának most mást? És egyiknek sem szólja el magát.

— A hazugságra értem. Az mindig kockázatos.

— De hát ez nem is hazugság! Együtt leszünk, nem igaz? Mind a tizennégyen, nem? Legfeljebb nem látjuk a Fidelitót, vagy mit.

— Nem lehetne a szülőkkel együtt megbeszélni a dolgot? Tudnák, hogy nálam vagytok. Bármikor átjöhetnének. Akkor biztosan nem lenne kifogásuk.

— Á, az nem lenne jó. Nem is tetszik elhinni, milyenek! Mindenről akarnak tudni! Meg mutik tizenévesen este bulizni, amikor ott az egész nap... Ilyeneket mondanak.

— De hát tényleg ott az egész nap.

— De nappal bulizni? Annyi örömünk nem lehet, hogy kedvünkre együtt legyünk? Hát mik vagyunk mi, gyerekek?!

A kérdés mintha az arcomon csattant volna. Csattantam magam is, nem gondolva arra, hogy egy tizenéves önérzete mennyire sérthető.

— Mi mások lennétek? Hány éves vagy? Tizenhárom? Hát hogyne lennél gyerek?!

Láttam, a lánynál egy életre eljátszottam a hitelemet. Azt hiszem, eddigi találkozásunk alapján nem „igazi felnőttnek" gondolt. Ezért is lehetett nagyobb bizalommal hozzám. Azért menteni próbáltam a helyzetet.

— Annyi mindent lehet tizenévesen csinálni az életben! Kirándulni, például. Vagy elolvasni egy könyvet, és elbeszélgetni róla. Esetleg tényleg elmehetnétek az Operába, de előtte megbeszélnétek a történetet, megbaligatnátok egy-egy részletet, így rögtön mást mondana...

— Á, ezek olyan hétköznapi dolgok. Járunk együtt kirándulni. Az iskolában is naponta beszélgetünk. Az Opera meg unalmas. A buli egészen más!

— Miért más?

— Mert az buli. Mert ott zene van.

— Ugyanaz a zene, amit egyetként is reggeltől estig hallgattok.

— Ezt nem tetszik érteni. Anyuék se értik.

— Próbáltad már megértetni velük?

— Minek? Ők csak a maguk véleményét szajkózzák. Voltunk mi már együtt nálunk is. Apukám beül közénk, és szórakoztatott bennünket. És nem fogta fel, hogy bennünket az nem érdekel.

— Ebben igazad lehet. De a szülőket is meg kell érteni. Féltenek benneteket.

— Jó, ezt tudjuk. de mitől? Mi rossz van abban, hogy összejön néhány barát?

— Abban semmi. Éppen ezért megtarthatnatok a bulit bármelyikőtök lakásán.

— Nem lehet. Megkérdeztük a szüleinket. Csak úgy engedik, ha ők is otthon vannak. Az meg úgy nem is buli.

— Ezért gondoltatok rám.

— Először nem. Megnéztük, menyniyért lehetne bérelni egy éttermet, vagy egy szobát valahol. De mind nagyon drága volt. Persze, úgy kilenszáz forintot ajánlott tudnánk fizetni.

— Hmmm lenne pénzetek?

— Pénze mindenkinek van. A szüloktol.

— Nem sportszerűtlen dolog elfogadni a pénzt, és kijátszani őket?

— Nem olyan nagy kijátszás ez.

Beszélgetésunk egy ideje már önmaga körül forgott. Mindkettőnk hajtogattuk a magunkét, végül én ajánlottam egyezséget. Megtarthatónálam a buli, ha együtt bejelentjük a szülőknek. S ha a buli egy részében együtt beszélnük meg, hol rendezma egy csapat tizeneves „bulit".

A lány bizonytalanul fogadta el az egyezséget. Amikor kilépett az ajtón, éreztem, nem jön vissza. Néhány nap múlhan találkoztunk. Vidám volt, gondtalan. Ha nem kérdezem, talán nem is köti az orromra a dolgot. Találtak egy helyet, árulta el végül, az egyik nagyszülőnél. titokban.

Némi rosszkedvvel és hiányerzettel váltam el tőle. A leginkább azt sajnáltam, hogy a „banda" nem vállalta a beszélgetést. Hogy nem tehettem fel kérdéseimet tényleg tizenévesen hol találok az ember? Tartozik-e összetesegkel szüleinek, és persze a szülők mennyire engedjék szabadjára hetedkes-nyolcadikos gyerekeiket? Hogyan szokatkoik ma egy tizeneves? Mi az a közösségi együttlét, ami igazan fontos számra? Mit jelent a kijatszas, és hol kezdodik a hazugság?

Gyötort az is, helyesen cselekedtem-e? S vajon jól döntöttek-e a vallalkozó nagyszülők? És a legnagyobb kérdes: tizenhárom évesen tényleg nem gyerek már az ember?

S mert nem kaptam feleletet, tőletek varom a valaszt.

Címünk: Budapest, Fáy u. 1397. A borítékra írátok rá: Hazibuli

Major Árvácska

a 17 éves kort, még akkor is gyerek. Akkor mondhatja magát felnőttnek, ha már a saját lábán meg tud állni. Amikor a nagyszülők odaadták a lakást, hát arról is megvan a véleményem! A drága unokák, meg a drága nagyszülők kapcsolata... Talán kissé furcsa, nem?! Főleg a titkolózás a szülőkkel szemben."

Kiss Veronika, Lepsény

„Igenis, egy tizenéves gyerek őszinteséggel tartozik szüleinek. De én mégis a szereplő gyerek mellé állok. Nekik igazuk van abban, hogy a szülők ezt nem érthetik meg, és ellenzik a rendezvényt. Egy tizenéves gyerek barátaival, osztálytársaival sok mindenen el tud szórakozni, a közösségi együttlét fontos a számára. Lehet, hogy helyesen cselekedett, hogy nem adott helyet, mert ha kiderül az igazság, akkor a szülők nem a gyerekeket hibáztatják, hanem azt, aki egyetértett a gyerekekkel. Arra a kérdésre, hogy 13 évesen tényleg nem gyerek-e már az ember, nehezen tudok válaszolni. Mi, tizenévesek azt hisszük, hogy mi már nagyok vagyunk."

Egy 13 éves lány: M
(Név és cím a szerkesztőségben)

„A gyerekeknek sem ártott volna meg egy kis beszélgetés. Megkérdezhették volna a szüleiket, hogy ők mit tennének a helyükben? Régen ők hol ismerkedtek meg jobban egymással? Vagy pedig azt is megkérdezhették volna, miért nem tetszik a bulizás a szülőknek, ha ők nincsenek jelen? Összehangolhatták volna egymás véleményét. Vagy rendezhetnének a szülőknek is egy kis diszkót! Nem?"

Posza Éva, Karád

„Tizenévesen még nem kell bulizni. Ekkor még tanulni kell, nem holmi bulikat rendezni. Ha valakit meghívnak egy házibulira, akkor tartozik annyival a szüleinek, hogy elmondja, kinél és mikor lesz. De a legtöbben sajnos attól félünk, hogy nem engednek el. Mert ugye egy gyerek még ne szórakozzon 13-14 évesen. A kijátszás nagyon ronda dolog. Jól tetszett dönteni, és ne tessék lelkiismeret-furdalást érezni, hogy nem jött vissza a lány. Azóta biztos jól mulatnak a szülők pénzéből, ami igazán kijátszás. A legrondább dolog, amit életemben hallottam. Én biztosan nem lennék benne abban a bandában

Berki Mónika, Csákberény

„Ezt a bulit nem helyeseltem volna. Őszinteséggel többre megy az ember. Igaz, ha a szülő jobban odafigyel gyermekére, beszélget vele, akkor a gyerek is bátrabban közeledik hozzá. A hazugság mindenütt előfordul. A kijátszás előzménye a szülő-gyermek kapcsolat. Természetesen helyes volt, hogy nem engedte a gyerekeket abban a szobában bulizni. De gondolom, úgy is találtak helyet, ha akartak. 13 évesen az ember még gyerek, akkor is, ha már felnőttnek érzi magát."

Lénárt Zsuzsanna, Dunaújváros

„Tizenéves korban megyünk át a gyerekkor és a felnőtté válás határán. Meg kell próbálni kicsit az önállóságot, de azért hallgathatnak a szülőkre. Sokan azt tartják, hogy a tizenéves gyerekük még a régi, aranyos kislány. Ők nem tudják, min megyünk keresztül, amikor valami nem sikerül. Mert a szülők többnyire saját gondjaikkal vannak elfoglalva. Ha elbeszélgetnének velünk, észrevennék, hogy mások az elképzeléseink, és kezdünk felnőtté válni. Nekünk egy bulin a baráti kör és a zene a fontos. Itt találkozik össze a »banda«, és talán új barátokat is szerzünk, kikapcsolódunk, elfelejtjük a világot. Igenis helyesen cselekedtél, amikor meg akartad beszélni a szülőkkel.

Trabak Anita, Nagyszénás

A vélemények és ellenvélemények olvastán biztosak vagyunk abban: mások is szívesen megosztanák gondolataikat velünk. Várjuk tehát továbbra is leveleiteket — nemcsak a Micsoda buli témájában. Örömmel vennénk, ha megírnátok: az élet (a gyermek- vagy inkább: a kamaszkor) történései közül miről vitatkoznátok szívetek szerint a lap nyilvánossága előtt is?

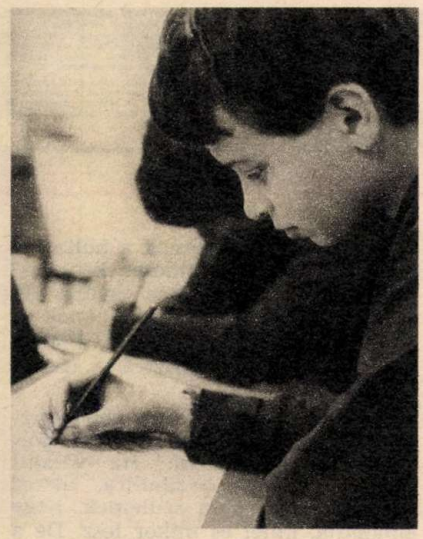

egy úttörőcsapat sajtóértekezletet hívjon össze. A budapesti 5493. számú Barcsay Gyermek-Művészeti Kör és Úttörőcsapat ezt tette. Amikor elindultam, hogy részt vegyek a beszélgetésen, arra gondoltam, nagy öröm érhette őket, amit az újságírók segítségével szeretnének gyorsan országvilág tudomására adni. De amit a Dembinszky utcában, az Erzsébetvárosi Művelődési Házban hallottam, az segélykiáltásként hangzott.

A görög bölcs, Damoklész mondabeli kardja — amely lószőrszálon függött a feje fölött, jelezve az állandóan leselkedő veszedelmet, a létbizonytalanságot — akkor jutott eszembe, amikor részletesen megismerkedtem a Barcsayak évek óta tartó kálváriájával. De még mielőtt erről beszélnék, szeretném bemutatni a csapatot, amely a különféle akadályok, nehézségek ellenére is halad a maga útján.

Könyv készült róluk

A legilletékesebbnek, a 130 fős közösség vezetőjének, Dombiné Szántó Melániának adom át a szót:

— Múltunk 1975-ig nyúlik vissza. Rajzszakkörként indultunk, s önálló csapatként kapcsolódtunk be az Országos Úttörő Elnökség kísérleti programjába. Tevékenységünk rendhagyó, hiszen azok állnak közénk, akiknek azonos az érdeklődési körük. Akiket a rajzkészség, a képi látás, a szép iránti érzék, az alkotás vágya hoz ide. Csapatunk hagyományai szerint élni, színes és játékos életformát jelent. Tettek közben a gyerekek megtanulják becsülni a munkát, érteni és értékelni a műalkotásokat. Alkotótáboraink, országjáró expedícióink során romantikus tájakat barangolunk be. Falumúzeumokat keresünk fel, alig fellelhető népi kézművesekkel, mesemondókkal, együttesekkel találkozunk. Az élménygyűjtést műtermi munka követi, ahol színek, vonalak, foltok, rajzok segítségével „mondjuk el", amit látunk. Eredményeinket Barcsay Jenő Kossuth-díjas festőművész a nevével fémjelezte. A Népművelési Intézet nívódíjjal jutalmazott bennünket. S tavalyelőtt pályázat útján elnyertük a Magyar Tudományos Akadémia Soros Alapítványának ösztöndíját, amiből korszerű rajzbakokat, kerámia- és tűzzománcégető-kemencéket, rézkarcprést, kézi szövőszékeket vásároltunk, hogy újabb művészeti területekkel ismerkedhessünk meg. A Képzőművészeti Kiadó gondozásában könyv készült rólunk. A gyere-

FEJÜK FÖLÖTT A KARD...

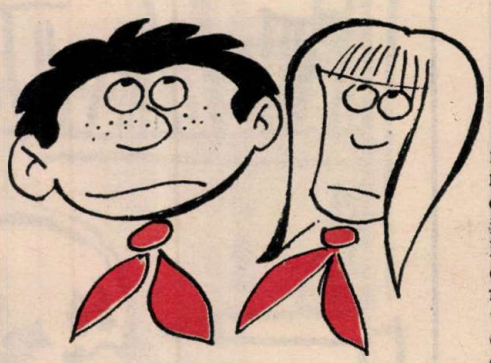

kek rajzai mellett többek között az is lapjaira került, hogy tavaly, a Bécsben megrendezett kulturális héten mi képviseltük a magyar gyerekeket. Otthonunk a Dembinszky utcában, az Almási Téri Szabadidő Központhoz tartozó művelődési házban van, de a gyerekek annyi felé laknak, ahány kerület található a fővárosban. S mert híre ment, hogy hozzánk tartozni, velünk dolgozni ajánlólevél a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába, vidékiek is jelentkeznek nálunk. Egy elszólásból derült ki, hogy éppen e „sokszínűség" miatt orroltak meg ránk. Néhány erzsébetvárosi vezető azért adta áldását kilakoltatásunkra, mert csapatunk nemcsak VII. kerületiekből áll.

Útilaput kaptak

Büszkék lehettek volna rájuk, mégis útilaput „terveztek" a talpuk alá! De erről hosszú ideig nem szólt nekik senki. Pedig már 1985-ben érezni lehetett, hogy szeretnének megszabadulni tőlük. A kiűzetés természetrajza szerint olyan légkört igyekeztek teremteni körülöttük, ami bizonytalanná, idegessé tett mindenkit. Elkezdték suttogni, hogy eladják fejük fölül a házat. S amikor a csapat vezetője fűhöz-fához futkosott, hogy megtudjon valamit, hogy segítséget kérjen, a kilincselést vádként használták fel ellene. Igen ám, de a gyerekek nem hagyták magára vezetőjüket. Mozgósították a szüleiket, akik között olyan híresség is vannak, mint Garas Dezső, Harsányi Gábor. A két színművész kérdései elől pedig már nem lehetett kitérni. S ami csak szóbeszéd volt, bizonyság lett; az épületet valóban árulták.

Időközben változás történt a szabadidőközpont vezetésében. Az új igazgató, Váci András eljött a csapat sajtóértekezletére is. Ő természetesen saját gondjairól beszélt. Arról, hogy most meg kell fogni minden forintot. A Dembinszky utcai épület ára a szabadidőközpont zökkenőmentes működtetéséhez kell. Nagyon nehéz eldönteni, hogy kiktől váljanak meg, hiszen bármelyik ujját harapja meg az ember, az fáj.

Találkozásunkkor szó nélkül hagytam, de miután láttam, hogy a csapatnak már megírta elbocsájtó levelét, mégis megemlítem; a Barcsayakért érdemes bárkinek „megharapnia" az ujját. Gyakran színesítették a szabadidőközpont műsorát is. Egy-egy dekorációjuk, kiállításuk, kirakodó vásáruk beszédtéma volt.

A mester közbelépett

A bajban derül ki, hogy kinek hány barátja van. Megszámlálhatatlan telefonhívás, kötetnyi beadvány, levél tanúsítja, hogy a Barcsayakat sokan szeretik. De hiába álltak ki mellettük annyian, körmendi tábo-

Fotó: Karasz Lajos

rukba az idén is úgy mentek el, hogy mire visszajönnek, már nem lesz otthonuk. Felajánlották nekik egy iskola pincéjét, de ott képtelenség lett volna rajzolni. Helyzetükről tudomást szerzett névadójuk, s az idős mester, 87 év terhével a vállán, betegen is vállalta, hogy közbenjár a tehetséges gárda érdekében. Ő megértette, és próbálta megértetni másokkal is, hogy miért ragaszkodik a csapat a Dembinszky utcához. Ma már olyan értékes és nehéz eszközökkel is rendelkeznek, ami alig mozdítható. Például a kerámiaégető kemencét valószínűleg fel kellene áldozni, mert beépítették. Csak szétverni lehet. És ez több tízezer forintba kerül. Javasolta, hogy várják meg az adásvételt, hátha az új tulajdonos az épülettel együtt átveszi őket is.

Váratlan fordulat

Jegyzeteimet rendezgettem, Az utcára tett csapat címmel írni kezdtem e riportot, amikor váratlan fordulat történt. Megtudtam, hogy a VII. Kerületi Tanács elnöke személyesen vette kezébe a Barcsayak ügyét. A megbeszélésen, ahol részt vett a csapatvezető is, bejelentette, hogy a gyerekek ott folytathatják a munkát, ahol a táborba utazásuk előtt abbahagyták. Náluk maradhat a kulcs mindaddig, amíg nem találnak számukra megfelelő otthont...

Raffai Gabi, Újlaki Réka, Deák Bence és a többiek évnyitó kiállításukra készülnek. Rajzaikon nem látszik az elrontott vakáció, hogy fejük fölött a táborban is ott lebegett a „kard". De vajon hány szép és értékes képpel lehettünk volna gazdagabbak, ha nem nyugtalanítják őket gondok?

*

Mi a véleményed az esetről? Te megírtad volna? Hallottái-e ehhez hasonló gondokról?

Faragó György

Szeretnénk a jövőben több irodalmat közölni lapunkban. Válogattunk is a művek között, de ahogy lapozgattuk a könyveket, úgy főtt egyre a fejünk: a világ- és a magyar irodalom végtelen tárházából mit is kínáljunk föl nektek? Fejtörésünkhöz hívunk társul benneteket. Írjátok meg: kitől, mit olvasnátok legszívesebben? Milyen műfajból válogatnátok (novella, regényrészlet, vers, irodalmi riport)? S ha még arra is jutna időtök, örömmel vennénk, ha részletesen indokolnátok döntéseteket. Az ötletek alapján közölt mű mellett megjelentetjük ajánló soraitokat is.

Móra Ferenc:

A SZÁZADIK KÖNYV

Mikor kisdeák koromban az első bizonyítványt hazavittem, az édesapám örömében olyan barackot nyomott a fejemre, hogy csak úgy ropogott.

— Ember vagy a talpadon — mondta hozzá —, most már megérdemled, hogy megmutassam a könyvtáramat.

Azzal megfogta a kezemet, és bevezetett a tisztaszobába. Jártam már én ott máskor is, de sose láttam a könyvtárt. Most is hiába nézelődtem utána, híre se volt ott a könyvespolcnak.

— Szegény szántóvetőnek gerendán a könyvtára — okosított fel édesapám, a székre állva leszedegette a könyveket a mestergerendáról.

Volt ott könyv jó nyalábbal, ócskább, újabb, vékonyabb, vastagabb, cifrább, szegényesebb.

— Válassz egyet magadnak — biztatott édesapám —, de csak okosan avval a kis ésszel.

Biz én nem okosan választottam. Azt kaptam föl, amelyiknek legszebb volt a táblája. Csupa virág, meg csupa pillangó. Valami virágkereskedésnek az árjegyzéke volt.

— No ezt szépen kiválasztottad — nevetett édesapám. — Meglátom, mire mégy vele.

Megbirkóztam én azzal is, ha egy hónapig tartott is. De akkorra olyan virágtudós lettem, hogy apámuram elbámult bele.

— Ezt már szeretem — veregette meg a vállamat. — Jóravaló méhecske a gyim-gyomban is megtalálja a mézet. Hanem most majd én választok neked könyvet, olyant, amelyik csupa lépesméz lesz.

Verses könyv volt az, tele nekem való versekkel, harmatosakkal, mint a hajnalkavirág, csengőbongókkal, mint a reggeli harangszó. Estélig átsuhantam fölöttük, mint a fecske a víz fölött.

Hanem az édesapám nem dicsért meg a nagy sietségért. Inkább megcsóválta a fejét.

— Nem jól van ez így, fiamuram. Nem fecskemódra kell átsurranni a könyvön. Meg is kell abban merülni.

Addig olvasgattam aztán a verseskönyvem, hogy utoljára kívülről tudtam az egészet. Nem is tudott az iskolában senki annyi verset, mint én. Kaptam is a második esztendő végén annyi jutalomkönyvet, hogy alig bírtam haza.

— Az én könyvtáram még egészen elszégyenli magát a tied mellett — mosolygott az apám. —

ked adnám?

Nem tudtam én semmit se szólni az örömtől, csak kapkodtam hol az egyik könyvhöz, hol a másikhoz. S addig nem volt nyugtom, míg az édesanyám a régi fazekas polcot nekem nem adta könyvtárnak. Akkor aztán nem cseréltem volna a szolgabíróval se. Beraktam a könyveimet szép sorjába, ragasztottam rájuk számot is, s azt pingáltam a polc fölé piros plajbásszal: az én könyvtáram.

Attól fogva az egész iskola csudájára járt a könyvtáramnak, kölcsön is kéregettek belőle, s nemsokára mindenki több hasznát vette, mint a könyvtáros úr. Én már akkor nem győztem olvasni, csak úgy feléből-harmadából lapoztam át a könyveimet. Minden eszem-kedvem azon volt, hogy minél több legyen a könyvem.

Mire nagyobbacska deák lettem, tetejétől, aljáig megtelt a fazekas polc, de bíz én minden tizedik könyvemről se tudtam volna megmondani, mi van benne. Volt olyan is, amit ki se nyitottam még, de a címét sorban el tudtam fújni valamennyinek.

Egyszer, ahogy a könyveimet porolgatom, odajön hozzám az édesapám, és azt kérdezi, hány könyvem van már?

— Egy híján száz — feleltem büszkén.

— No ehol a századik — húzott elő a hóna alól édesapám egy takaros kis könyvet. — Éppen most hozta haza a könyvkötő.

Fekete bőrkötésű, arany metszésű könyvecske volt, szemüveges bagoly volt rányomva a táblájára, a bagoly papírtekercset tartott a csőre közt, s arra volt írva a könyv címe: „Okos könyv".

— Ez lesz a legszebb könyvem — tettem volna be a helyére a könyvet, de apám megfogta a kezemet.

— Szeretném, ha el is olvasnád. Én írtam, ami benne van, te majd folytathatod.

— Apám írta? — nyitottam föl megzavarodva a könyvet.

Üres volt az egész, mint valami notesz. Csak az első lapjára volt ráírva az édesapám szép öreges betűivel ez az egy sor:

— Sose kívánj több földet, mint amennyit meg bírsz szántani!

Azóta sohase tettem be a könyvtáramba könyvet olvasatlan. Az Okos könyvbe azonban jegyeztem már egyet-mást magam is azóta, de az édesapáméénál okosabb tanácsot egyet se.

DÍJ
A TE NEVEDBEN

1987-ben Gyermekekért Díjat kapott: Dargay Attila rajzfilmrendező; Gáspár László, a neveléstudomány doktora; Levente Péter színész-rendező és Döbrentey Ildikó (megosztva); a Lőnirci Sportcsarnok kollektívája; Novotny Zoltán, a Magyar Rádió osztályvezetője; Peterdi Ede, a bicskei Kossuth Zsuzsanna Nevelőotthon igazgatója; Róna Emy grafikusművész; a Szórakaténusz Játékmúzeum és Játszóház.

*

Nem tudom, a díj alapítói, létrehozói annak idején törték-e a fejüket: milyen nevet adjanak az elismerésnek. Ha nem, annak az lehet az oka, nem találtak szebb, kifejezőbb szót annál: gyermekekért. Jó lenne, ha soha, senki nem is akarná megváltoztatni ezt a nevet. Jó lenne, ha e mellett a díj mellett mindig ott állna figyelmeztetőként: vannak, akik számára nem lebecsülendő dolog gyerekek között, gyerekekért munkálkodni. Sokuk közül most néhánynak szól csupán az elismerés, nevünkben is — nevedben is.

FOTÓ: KARASZ LAJOS

UTAZÓK

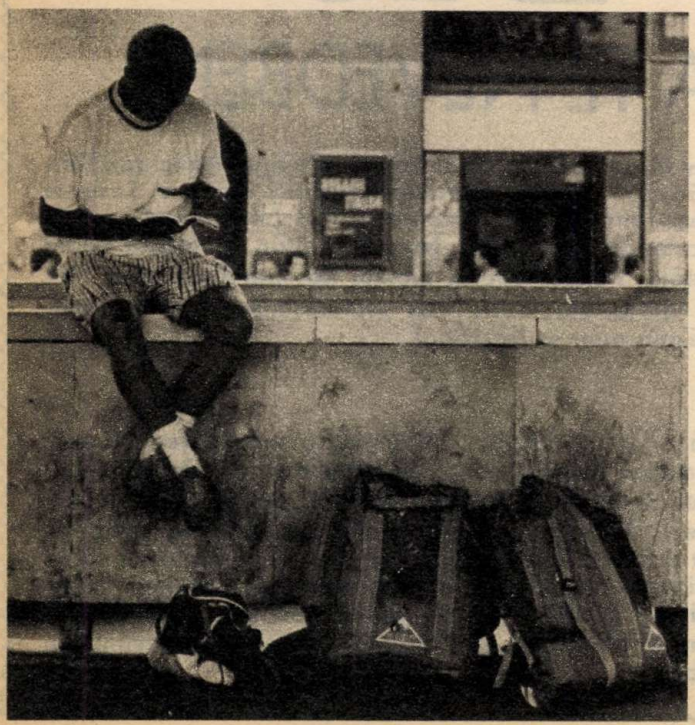

bizsergető izgalom, zakatoló unalom, száguldó felfedezés,
nagy álmok, nagy beteljesülése vár rád...

ÍRD MEG
SZERKESZTŐSÉGÜNKNEK!

ENGEM NEM ÉRT MEG SENKI...

Elállt a lélegzetem, amikor észrevettem, hogy anyáék összenéznek mögöttem. A tekintetükből azt olvastam ki, hogy valami nem tetszik rajtam. Szomszédunkban a kis Gabi nyúlszájjal született, az édesanyja mégis úgy beszél róla mindenkinek, mintha a világ legszebb gyereke lenne. De hát ez a természetes, vagy nem?

*

Apán nem csodálkoztam, hiszen a mostoha lánya vagyok. De anya szemében a kis villanást valóságos árulásnak tekintettem. Tehát már őt is meghódította az én drágalátos nővérkém. Azt még csak megbocsátottam volna anyának, hogy idegent hozott a házunkba, akit apának kell szólítanom, de azt már nem, hogy vele együtt befogadta a lányát is. A vak is látja, mire megy ki a játék! „Bezzegbezzeg", ahogy Gizit elneveztem, mert folyton vele példálóznak, csak színészkedik. Azért hízelgi körül anyát, hogy a szívéből is kiszoritson. Elönt az epe, ha arra gondolok, hogy „Bezzegbezzeg"-et beköltöztették a kis szobába, ami eddig csakis az enyém volt.

– Sok jó ember kis helyen is elfér – próbált tréfálkozni anya. – A testvéreknek egyébként is együtt a helye.

Utolsó mondata olaj volt a tűzre. Mintha belémmartak volna, felugrottam.

– Csakhogy nekem nincs semmiféle testvérem! – kiabáltam. S az ablakon át elkezdtem kidobálni Gizi holmiját...

*

Megalázottan, zokogva rohantam az édesapámhoz, aki a válás után hamarabb nősült meg, mint ahogy anya férjhez ment. Azóta kislányuk is született. De kéthetenként, amikor találkoztunk, ugyanúgy elvitt hozzájuk, vagy a cukrászdába, mint azelőtt.

– Ha nem érzed jól magad anyádnál, költözz hozzánk – ölelt magához apukám. – De azt tudnod kell, hogy nálunk sem jutna külön szoba.

– Nem erről van szó, apu! Úgysem tudnék máshol megmaradni.

– A békességnek ára van, kislányom. Anyád szeret téged, azért akar összebékiteni benneteket, hogy nyugalom legyen otthon.

– Nem kérek az ilyen nyugalomból!

– Mondtam, hogy nyitva áll előtted az ajtónk. Ha meggondolod magad, szólj. Szombaton a cukrászdában majd részletesen megbeszélünk mindent. Remélem, eljössz.

– El – feletem, de a szombati napot a barátnőmnél töltöttem. Erzsit olyan lánynak tartottam eddig, akire legféltettebb titkaimat is rábizhatom. Még azt is elmeséltem neki, amikor egy srác hazakisért. Különbözött a természetünk, mégsem veszekedtünk. S mert nem egy iskolába jártunk, hol én mentem elé, hol ő jött elém. Ezért döbbentett meg annyira, ahogy a panaszomat fogadta.

– Olyan elképzelhetetlen számodra, hogy szüleid azért néztek össze mögötted, mert büszkék rád? – kérdezte.

Kis idő múlva valósággal rámförmedt.

– Ne drámázz annyit! Ha a helyedben lennék, még örülnék is az idősebb nővérnek. Gizi cuccai biztos divatosabbak. Vedd kölcsön őket!

*

Kitörését csak később, akkor értettem meg, amikor elmondták nekem, hogy időközben menőbb barátnőkre akadt. Hozzáverődött egy gimis társasághoz, bőrszoknyában játssza az eszét.

Szavait persze megfogadtam. Nem, nem, nem drámázom többé! És azzal sem kisérletezem, hogy igaz barátnőre leljek, mert ilyen nincs is. Nemcsak otthon, az iskolában is csendesebb lettem. De ezt csak az veszi észre, aki közelebbről ismer. Megpróbálok viselkedni, úgy, ahogy a többi lány teszi.

A siófoki nyolcadikos lány szavait lejegyezte:
Faragó György
Illusztráció: Szalay Béla

Iráni lányok, asszonyok, nem éppen nőies elfoglaltság közben...

VILÁGLÁTÓ

SEHEREZÁDÉ NEM MESÉL...

A karikatúra, az egykori sah, Reza Pahlavi „veszélyes trónját" ábrázolja...

Eljött gyémánttüzű csillagaival a fekete bársony éjszaka. A kétezernégyszáz-valahányadik. És Seherezádé igaz történetbe kezd:

— Anyám fivérei, apám fivérei a háborúban vannak. Öt nővéremből kettő már asszony, az ő férjük is a fronton van. Hetven rokonomat vitték el a háborúba. Közülük sokan hadifogságba estek. Sem róluk, sem a többiekről nem tudja a család, élnek-e még, meghaltak-e. Nem jön levél, nem jön semmi hír felőlük...

Ki kezdte?

Pereg tovább a szó. Nem mese. A lányt, aki elmondja, sem Seherezádénak hívják természetesen, hanem Zahrának vagy Leilának vagy Fátimának vagy Náhidénak, mindegy. Bagdadban látta meg a napvilágot, az ezeregy éj meséinek szülőhelyén, a mai Irak fővárosában.

A háború Irak és Irán között hét éve tart.

Hét éve számolnak be a világ lapjai szinte napról napra újabb csatákról, offenzívákról, légi- és rakétatámadásokról, győzelmekről az egyik, s a vereség cáfolatáról a másik oldalon, azután fordítva, s közben a helyzet a távoli szemlélő számára mit sem változik, csak éppen a veszteségek rovatában növekednek szakadatlanul a számok: emberéletek ezrei, dollárok milliói. A haszon pedig: semmi. Semmi.

Ami tagadhatatlan tény: ezt a háborút Irak indította. Mégsem véletlen, hogy az ENSZ Biztonsági Tanácsa nemrégiben meghozott, azonnali fegyverszünetre felszólító határozatában, az 589. számúban, nem tett eleget Irán kívánságának, hogy minősítse Irakot agresszornak, vagyis tegye egyértelműen felelőssé a pusztításért. A helyi konfliktusok, de általában az újabb kori háborúk „kiváltó oka" megdöbbentő módon hasonlít egy iskolai folyosói verekedéshez: „tetszik tudni, az úgy kezdődött, hogy én visszaütöttem"...

Seherezádé szerint (maradjunk ennél a névnél) a magyarázat:

— A sah, Reza Pahlavi, aki Iránt irányította, rossz ember volt, ezért kergette el őt a nép Khomeini ajatollah vezetésével, és alapította meg az iszlám köztársaságot. Szaddam Husszein, az iraki elnök megijedt, hogy ő is így jár, ezért indított háborút Irán ellen.

Seherezádé nyilván nem maga ötölte ezt ki a tizenegy éves eszével, hanem felnőttektől hallotta. Neki ez elég: a jók elűzik a gonoszt. Csakhogy nem a mesék birodalmában járunk. Túl egyszerű dolog egy kalap alá venni a bukott Iráni Császárság isteni hatalmú egyeduralkodóját és az Iraki Köztársaság választott elnökét.

Ahol találkoznak a folyók

Ez a hét éve tartó háború egy régebbi keletű ellentét újabb, nem első és — valószínűleg — nem is utolsó fejezete. Ha az okokat kutatjuk, vissza kell mennünk a történelembe. Nem a kezdetekig, hiszen akkor jó nagy időutazásra vállalkoznánk. Mezopotámiát, a Tigris és az Eufrátesz folyóknak a mai Irak területén található vidékét kultúránk bölcsőjeként ismerjük. Perzsiáról is tudjuk, melyet csak 1935 óta neveznek ősi nevén újra Iránnak, hogy már az ógörög városállamokkal hosszú harcokat folytatott.

Irakot döntő többségben arabok, Iránt perzsák lakják. Mindkettő iszlám ország, de a muzulmán hit eltérő ágához tartoznak. Ez azért fontos, mert Mohamed próféta tanítása szerint az állam és a vallás szorosan összefonódik. Irak nagyjából ötször nagyobb Magyarországnál, és tizenkétmillióan lakják, Iránban harmincárommilliónál többen élnek tizenhét magyarországnyi területen. Mindkét ország tetemes része sivatag, s mindkettő a világ első hat kőolajtermelője közt található.

A két ország határa a négyezer méternél is magasabb csúcsokkal büszkélkedő Zagrosz-hegység. Leszámítva egyetlen, viszonylag rövid szakaszt. Satt al-Arabnak hívják azt a közel nyolcvan kilométeres vízi utat, ahol közös mederben folyik a Tigris, az Eufrátesz és az iráni Karun folyó a Perzsa- (Arab-) öbölbe nyíló torkolatig. Általában az a gyakorlat, hogy határvonalként a folyó sodorvonalának közepét jelölik ki. Ebben az esetben viszont az történt, hogy a Satt al-Arabot egészen az iráni partig — tehát teljesen — a török birodalomnak (ahová Irak tartozott) juttatta egy 1847-ben megkötött szerződés.

„A helyzet a távoli szemlélő számára mit sem változik, csak éppen a veszteségek rovatában növekednek szakadatlanul a számok: emberéletek ezrei ..."

Iskolapad helyett egy kiképzőbázison: embertelen „testnevelési óra"

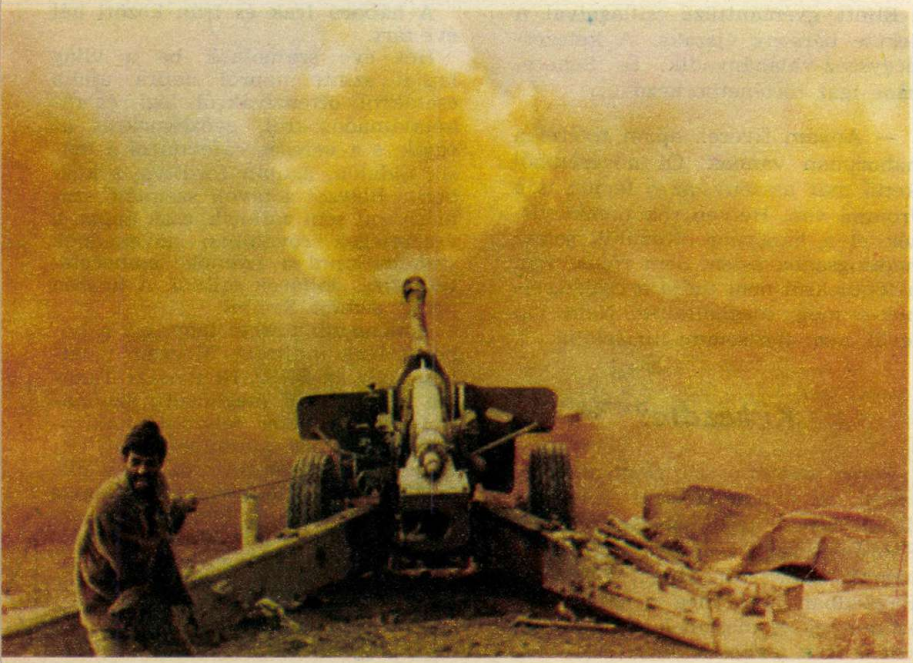

Tűzijáték, amely félelmetes, szörnyűséges, senkinek sem hiányzó látványosság

ta Irant, amíg a Satt al-Arabnak, mint hajózási útvonalnak meg nem nőtt számára a jelentősége. Khorramshahr, majd Abadan kikötője kiépülvén, az eredeti szerződés felülvizsgálatai, újabb szerződések és persze kölcsönös vádaskodások kezdődtek, mert Irak is kötötte az ebet a karóhoz, lévén a Satt al-Arab az egyetlen kijárata a tengerre. A tengerre, vagyis az Arab- (vagy Perzsa-) öbölre, mely további konfliktusok forrása, amint azt a kettős elnevezés is mutatja.

Ország a víz alatt

Meg kell ismerkednünk egy fogalommal: a „kontinentális talapzat"-tal. Így hívják azt a víz alatti területet, amely legfeljebb 183 méter mélyen van a tenger alatt, és közvetlenül határos a szárazfölddel. Amikor a ma érvényes országhatárokat kijelölték, a víz alatti területeket nem vették figyelembe, hiszen annak semmi értelme nem lett volna. Ma azonban már megéri felszínre hozni a tengerfenék ásványi kincseit. Az Arab- (Perzsa-) öböl alatt a föld méhe hatalmas olajkészleteket rejt.

A víz azonban szinte sehol nem mélyebb kilencven méternél. Vagyis az egész öböl alatt kontinentális talapzat húzódik, melyre joggal tartanak igényt a parti államok. Csakhogy hogyan osztozzanak rajta? Hol húzza meg például Irak és Irán azt a képzeletbeli vonalat a tengerfenéken, melynek az egyik oldalán még egyiküknek, de a másik oldalán már a másiknak van joga kőolaj után kutatni? Az öbölnek éppen e két országgal (és Kuvaittal) határos részét Arany Háromszögnek nevezik, mert valószínűleg itt a legnagyobb a víz alatti kőolajtartalék.

„Fegyvert s vitézt"...?

Két, nagy történelmi múltja ellenére is fiatal állam áll szemben egymással. Iránban 1979-ben győzött az iszlám forradalom. Irak fordulatokban bővelkedő legújabb történetét az 1958-as népi forradalomtól számítjuk. A háború nem oldja meg, inkább tetézi a gondokat. Márpedig mindkét országnak van gondja elég, fegyverek helyett lenne mire fordítaniuk az egyelőre még tekintélyes nagyságú olajjövedelmet. De vajon mibe kerülne elérni azt, hogy egy mai, tizenegy éves bagdadi Seherezádé meséje ne olyan lehangolóan kezdődjék, mint ennek az írásnak az elején?

Nádasi Tibor

Van-e olyan része a cikknek, amelyet nem értesz? Vannak-e benne olyan szavak, amelyeknek utána kellett nézned, hogy megértsd őket? Van-e a témának olyan részlete, amelyet alaposabban szeretnél megismerni? Mire lennél kíváncsi? Ha kedved tartja, írd meg a Pajtás szerkesztősége címére, s a borítékra írd rá: „Világlátó"! (Lapzárta 1987. augusztus 23.)

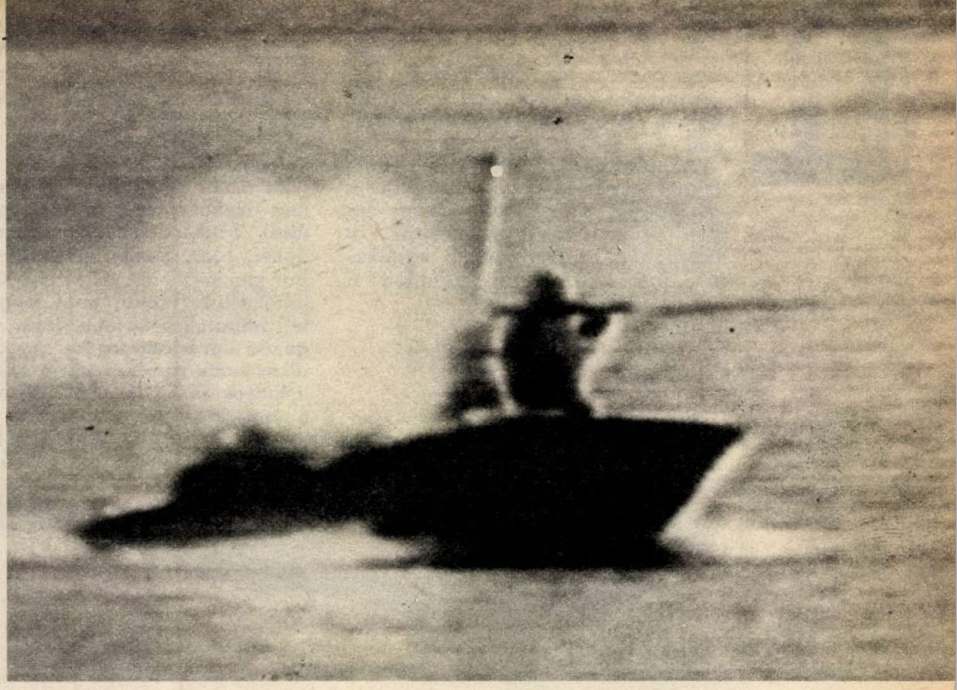

Mai kamikázék. Elvakult harcosok a robbanószerrel megrakott motorcsónakon, szükség esetén élő torpedóként rohannak bele az ellenség hajóiba

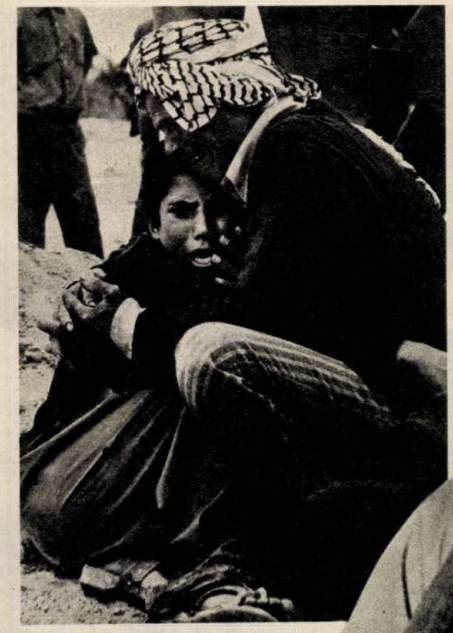

Az értelmetlen harc folyik tovább, vajon ki akarja igazán ezt a háborút?...

A halottakkal együtt ideje lenne eltemetni a háborút, összes keserves emlékével együtt!

VÍZPÁRBAJ

zetközi nyelve. Az is lehet, hogy mint annyi más szakmában, itt sincs szükség a kimondott szavakra. Szemben veled a tűz, melletted az életet mentő vízsugár, váll a vállnál valaki, aki a te oldaladon áll. A társad.

Adott a feladat, adott a cél. Nincs is idő az értekezésre. Ő indítja a mozdulatot, s te folytatod, vagy éppen fordítva: te vagy az első, s a láncban ő az, aki utánad következik. Biztosan dolgozol, tudhatod: ő hat, tudja, számíthat rád.

S azok is tudhatják, akikért dolgoztok. Lobban a láng, surran a víz. Valaki előremerészkedik, a menthetőt menteni kell. Férfias munka, kemény helytállás ez. S csak a jelenléssel ér véget: a feladatot végrehajtottam!

És akkor össze lehet nevetni, egymás nyakába lehet borulni, mert ezúttal, Zánkán – csak játék volt az egész. Igaz, nemes versengés, ahol hat szocialista ország úttörő tűzoltói találkoztak. Próba, ahol meg lehetett mutatni, ki a jobb. Nem a házigazda udvariatlansága, csupán krónikás voltunk okán jegyezzük meg: a lányok között is, a fiúk között is – a magyarok.

Kútvölgyi Mihály
képriportja

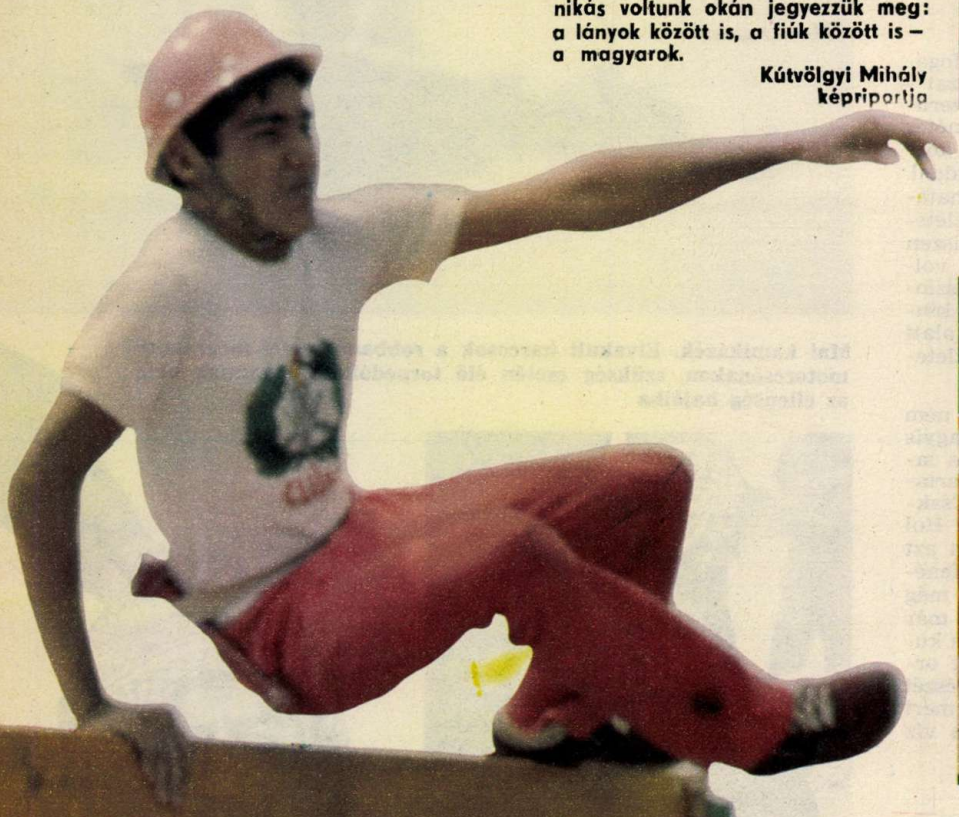

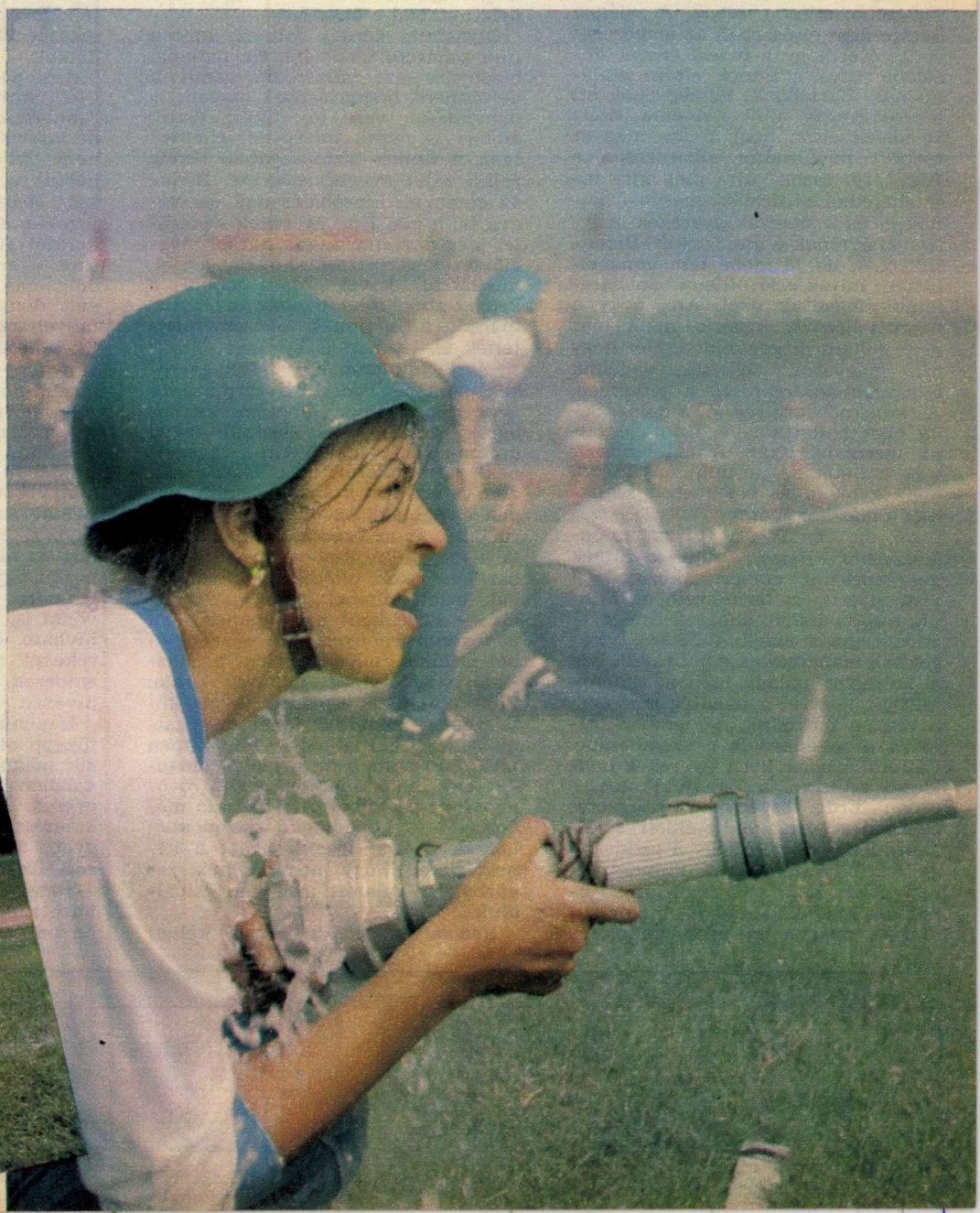

Nem hiszem, hogy egy ország gyerekeinek életét meg lehetne érteni anélkül, hogy az ember ismerné azt a földet, ahol élnek. De meggyőződésem az is: nincs egy társadalomnak igazabb tükre gyermekeinek sorsánál, életénél.

Nem könnyű *általában* megismerni egy idegen világ gyerekeit. Magam például évek óta ismerkedem Finnországgal, s a finn gyerekek sorsával. Sok élményből, találkozásból, beszélgetésből, Mikkók, Pekkák, Tiinák arcából próbálom most összeszedegetni azokat a vonásokat, amelyek számomra jellemzik őket. Kalandozásaim során hányszor mondtam magamnak: ezek a gyerekek éppen olyanok, mint a mieink! Máskor meg meglepve kaptam föl a fejem: mennyire mások!

Önállóbbak például. Közlekedésük a világban határozottabb és természetesebb, mint a miénk. A világon persze nem elsősorban az embereket értik. Merthogy a másik ember közelébe jutva a finnek elbizonytalanodnak. Zártabbak, félszegebbek ott a tizenévesek, mint a mieink. Ezért is történhetett, hogy a kis magyar csoport punkasalmi táborozásán a finn „ifjú sasok" újra meg újra hitetlenkedve kérdezték: igazán írhatnak-e, és a magyar gyerekek tényleg válaszolnak-e majd nekik? Biztattuk őket, de jó időbe telt, amíg elhitték: mi az első pillanatban barátainká fogadtuk őket. Ám, hogy a magyar lányok írnak-e, arról már nem voltam meggyőződve. Merthogy mi, magyarok, lelkesek vagyunk a szavakban, ráérősek a tettekben. A finneknél fordítva áll a dolog. Soha nem hallottam még finnt ígérgetni. Ígérni is ritkán. Annál többször tapasztaltam azt a tulajdonságukat, hogy gyorsan és értelmesen segítenek a másik emberen.

No, de térjünk csak vissza az önállósághoz! Hiszen amit a finnek veszítenek az emberek között, azt visszanyerik a természetben. Mindig megcsodálom, ahogy a finn gyerekek együtt élnek a fákkal, virágokkal, madarakkal, gombákkal. Bár a helyzetet nálam jobban ismerők állítják, hogy ez a jelenség már nem a régi, a messziről jött ember számára az ellenkezője a szembetűnő. Láttam óvodás korú gyereket bóklászni szüleivel a Lappföld mocsarában. Erdei ösvények természetes figurája a saját hátizsákkal sétálgató kicsi ember. Ahogy a legkisebb gyerekek is szaunáznak Finnországban. Senki nem szól rájuk, mit csinálnak. Maguk döntik el, mikor sokallják meg a meleget, mikor és

meddig úsznak. Említett táborozásunk során még két hét múltán is meg-megkérdezték a magyar lányok: szabad-e úszni?

Olyasfajta kérdés volt ez, amit a finn sohasem tenne föl. Ha hallaná, bizonyára azt válaszolná, amit a helyismerő biztonságával magam is mondanék: van tó, tudsz úszni, akarsz is úszni, miért ne lehetne? Igaz, a finnek biztonságában benne rejlik saját maguk ismerete. Benne az önmaguk kipróbálásának ősi vágya is: a mai finn gyerekek dédszülei még naponta vívtak harcot megélhetésükért vízzel, hóval, jéggel, mocsárral, kővel. Mára ebből a kényszerből inkább csak a virtus maradt, de a finnek sohasem felejtették el, honnan is kezdték.

Azt nem tudom, hogy a finn gyerekek pontosan ismerik-e származásuk gyökereit, de tény: Suomiban az emberek egészen kicsi koruktól fogva örömmel dolgoznak. Nem „szövegelnek" a munkáról, igaz, legtöbbször nem is tekintik munkának, amit éppen csinálnak. Az óvodások számára játék az az órácska, amit naponta a méretükre szabott konyhácskában késecskék, ollócskák, tányérocskák között töltenek. Ahogy az oktatás — egyébként a mienkhez nem is fogható könnyedségű — menetéből is kikapcsolódást jelent a „háztartási ismeretek" tantárgy órája. Fiúk és lányok egyaránt — és kötelezően — tanulnak főzni, mosogatni, pénzzel gazdálkodni vagy éppen játékosan-komolyan beleélni magukat egy család helyzetébe. Az óvodából, az iskolából és a hasonló módon élő és gondolkodó családokból hozzák a finn gyerekek azt a képességüket, hogy nem jönnek zavarba, ha valamit meg kell csinálniuk.

Imatrában például tábort kellett tak a szülők is. Így álltak neki családostól, vagy háromszázan, hogy tábort verjenek az imatrai erdő kellős közepén. Ha nem látom, nem hiszem: délre álltak a sátrak. A fiatal nyírfákból annyit vágtak ki, amennyi a táborhelyhez kellett. A fából egyetlen darabka nem ment veszendőbe. Törzsekből, ágakból ügyes székek, asztalok formálódtak. S amikor már állt a tábor, amikor már meg lehetett volna pihenni, a finnek akkor sem tétlenkedtek: madáretetőt készítettek. S ha már végképp elfogyott kezük ügyéből a munka, hát fürödtek naphosszat.

A finneket még (már?) gyerekkorukban sem zavarja az időjárás. Miért ne lehetne sétálni esőben? *Megázni* nem kell. Miért ne lehetne játszani hidegben? *Megfázni* fölösleges. Praktikusan gondolkodnak, ugyanígy öltözködnek. Ruhatárukból elmaradhatatlan kellék az esőkabát, a gumicsizma, sőt még a hátizsák, a kerékpár és a sífelszerelés is. Utóbbi nem egyszerűen csak sportszer: az északra egyre ritkuló farmokról télidőben sítalpon járnak iskolába — sokszor 10-12 km távolságra — a diákok.

Ami pedig azt a bizonyos tükröt illeti, amit az elején említettem, nos, Finnország felnőttjei bátran belenézhetnek! Én úgy tapasztaltam, hogy különösebb pedagógiai viták nélkül, értelmesen nevelik gyerekeiket. Megadva nekik mindazokat a jogokat, amely minden embernek — korától függetlenül — kijár. Így a finn gyerekek az élet ügyes-bajos dolgaiban egészen kis koruktól maguk döntenek. Attól kezdve, hogy milyen ruhát hordjanak, lilára festik-e hajukat vagy sem, odáig, hogy a nyolc — vagy talán még több — kisebb-nagyobb gyerekszervezet közül melyiket választják? A felnőtt társadalom igyekszik kedvezményeket adni gyerekeinek. Az általános iskolában mindenki ingyen kapja a könyveket, a füzeteket, és nem kell fizetni az ebédért sem. Az ország egykori elnöke, Mannerheim tábornok az első világháború után létrehozott egy alapítványt a gyermekek számára. Itt épült ki az a telefonvonal is, amely a nap egy részében hívható, és amelynek végén a gyerekeket szerető és nyelvüket értő emberek várják a finn tinédzserek hívásait.

Naponta több tucat hívás érkezik, főképp olyanoktól, akik egyedül érzik magukat. Sok a válás Finnországban, sok az egyedül maradó gyerek. A tizenévesek között sok a kábítószert élvező. Helsinki legnagyobb temetőjét — ahova többek között Kekkonen elnököt is temették — lassan fallal kell védeni a körülötte randalírozó ifjú „vadaktól". S ha az ember jobban kinyitja a fü-

FINN TÜKÖ

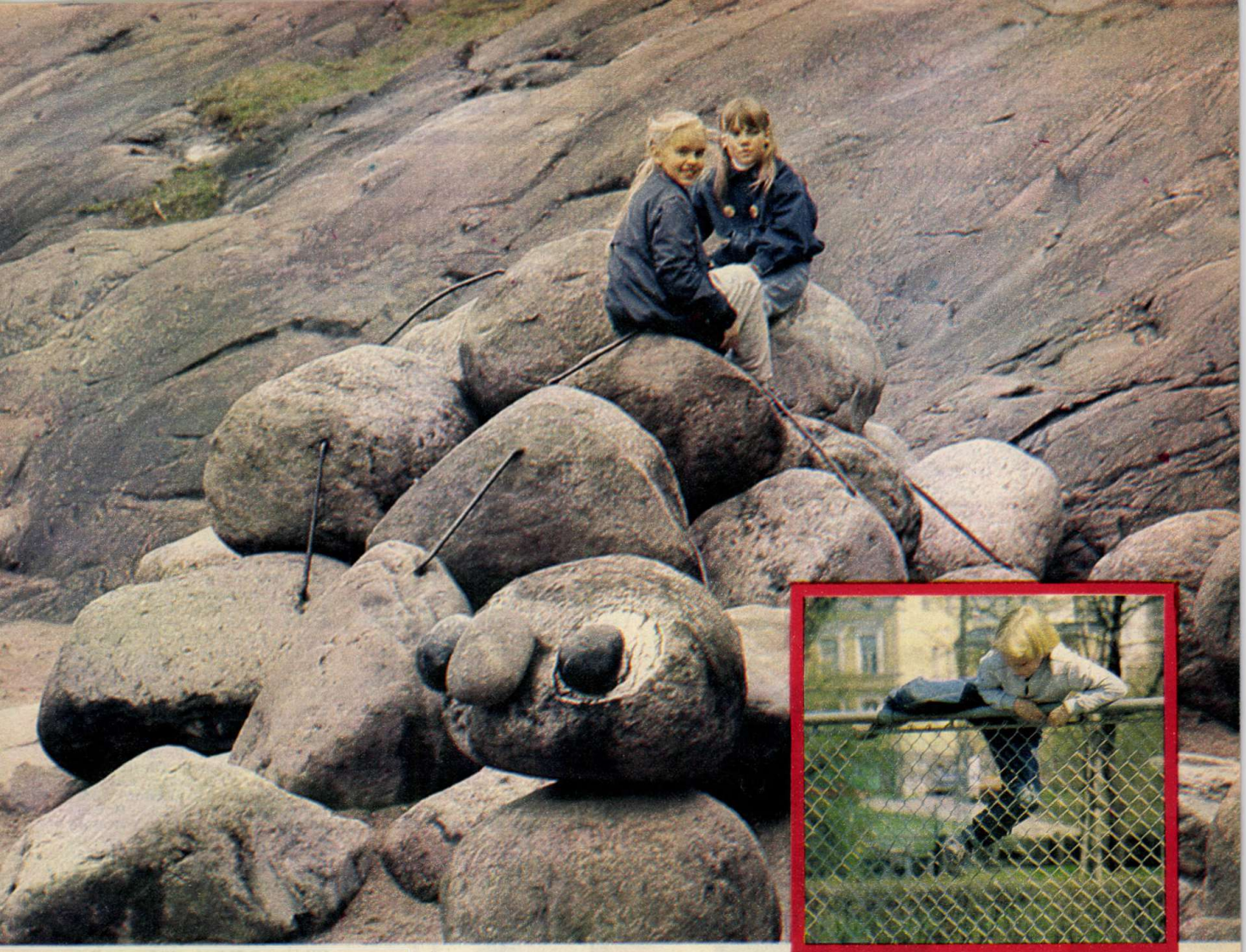

lét, gyakran hallhat finn gyerekek ajkáról trágárságokat.

A távolról érkező meg-meghökken az ellentmondásokon, ám hajlamos inkább a szép élményeket emlékezetében tárolni. Katreina alakját az „Ifjú Sasok" táborából, aki kitörni igyekezvén saját bezártságából, pillanatonként nyújtott baráti jobbot lányaink felé. Nekem ők jelentik Finnországot: a madarak nyelvét értő, önmagukat ismerő, képességeiket minden helyzetben kipróbáló finn tizenévesek. Vajon, aki így vizsgálja hazánkat, rajtatok, tizenéves magyar embereken keresztül, milyen képet alkothat rólunk?

Írd meg véleményedet! S azt is: ha találkoztál külföldi gyerekekkel, milyennek láttad őket? Mi érdekelne kortársaid sorsából, életéből igazán?

Major Árvácska

A finn gyerekek és fiatalok telefonvonala így népszerűsíti önmagát: közel — hozzád.

ELSZÁLLT

Az olimpia képes mámort okozni. A győzteseknek a siker mámorát, azoknak, akik „csak résztvevői" a nagy eseménynek, a kaland mámorát. Természetesen ilyen az úttörő-olimpia is. Pontosabban: ilyen – volt...

Kecskeméten rendezték meg a nyáron a XXIII. Nyári úttörő-olimpiát, mely ennek a versenysorozatnak a végére is pontot tett. Ez volt az utolsó. Történelmi esemény ez, pontosabban sporttörténelmi, hiszen szinte vég nélkül lehetne sorolni a hazai sport nagy alakjait, akik első sikereiket a korabeli úttörő-olimpiákon aratták. A tornász Magyar Zoltán és Békési Ilona, a magasugró Mátay Andrea, az úszó Mikola Tamás, Verrasztó Zoltán és Hargitay András... Mint azt felvételeink is bizonyítják, érdekességben, izgalomban az utolsón sem volt hiány.

Vége hát... de nem teljesen. A Magyar Diáksport Szövetség ugyanis már postázza a Diákolimpia versenykiírását. Az új formáról majd mi is beszámolunk a lap hasábjain. Addig is lássuk, kik lettek az úttörő-olimpiák történetének utolsó bajnokai.

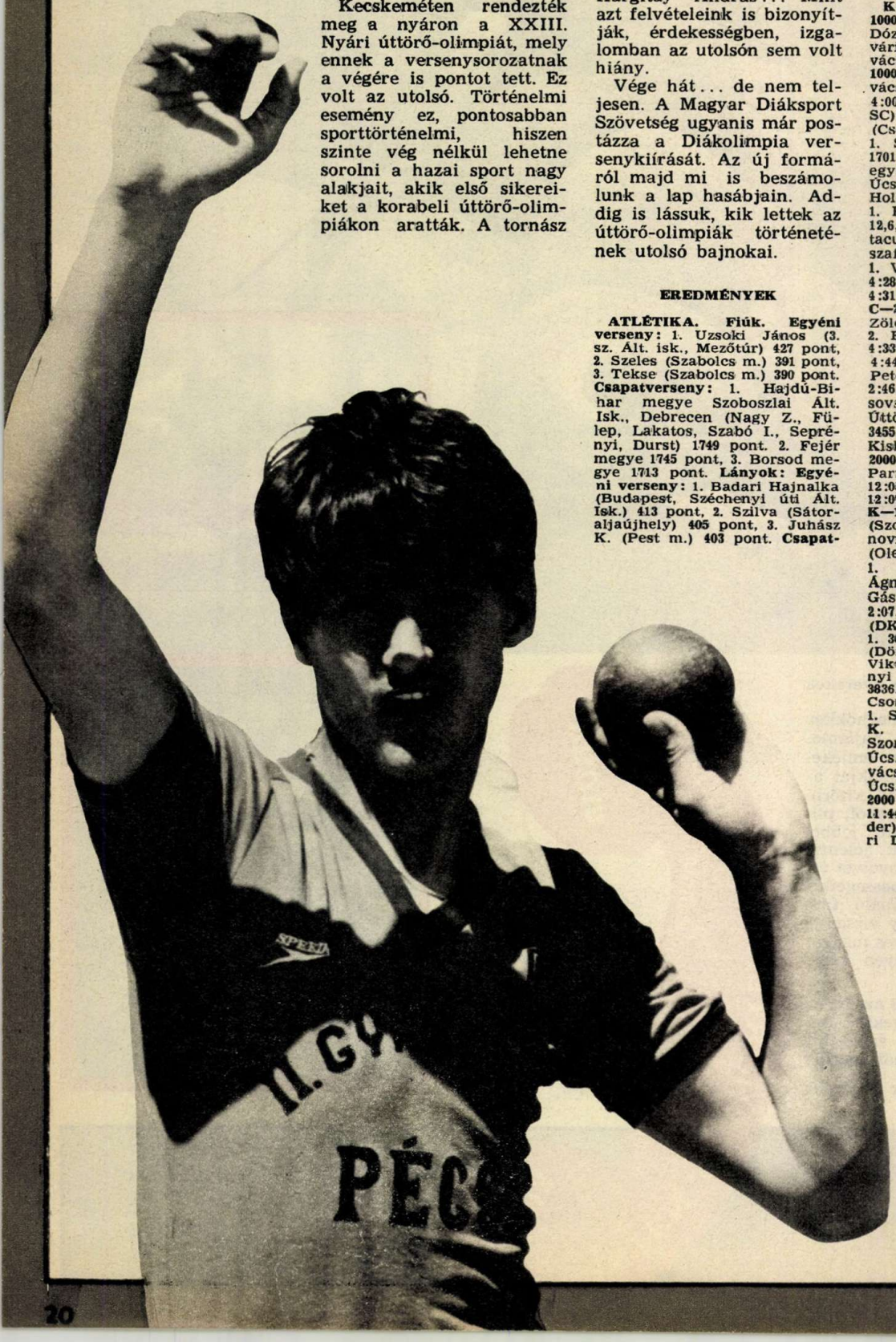

EREDMÉNYEK

ATLÉTIKA. Fiúk. Egyéni verseny: 1. Uzsoki János (3. sz. Ált. isk., Mezőtúr) 427 pont, 2. Szeles (Szabolcs m.) 391 pont, 3. Tekse (Szabolcs m.) 390 pont. **Csapatverseny:** 1. Hajdú-Bihar megye Szoboszlai Ált. Isk., Debrecen (Nagy Z., Fülep, Lakatos, Szabó I., Seprényi, Durst) 1749 pont. 2. Fejér megye 1745 pont, 3. Borsod megye 1713 pont. **Lányok: Egyéni verseny:** 1. Badari Hajnalka (Budapest, Széchenyi úti Ált. Isk.) 413 pont, 2. Szilva (Sátoraljaújhely) 405 pont, 3. Juhász K. (Pest m.) 403 pont. **Csapatverseny:** Hajdú-Bihar megye (Bocskai Ált Isk., Debrecen) 1846 pont (Ladányi, Fagyal, Kelemen, Dancsó, Lévai, Megyeri).

KAJAK-KENU. Fiúk: K-1 1000 m: 1. Schmidt Gábor (Ú. Dózsa 4:17,2, 2. Borhi (Kaposvári Vízügyi SC) 4:18,7, 3. Kovács Z. (Csepel SC) 4:20,0. **K—2 1000 m:** 1. Baghi László—Kovács Tamás (Bp. Honvéd) 4:00,2, 2. Káli—Kovács (Csepel SC) 4:00,6, 3. Pintér—Kókai (Csonrgád) 4:01,8. **EK— 500 m:** 1. Szabó Antal (Nyíregyháza, 1701. sz. Úcs.) 2. Szentesi (Nyíregyháza 2937. sz. Kilián Gy. Úcs. 3. Tóth K. (Bp. 5574. sz. Hollós L. Úcs.) **MK—1 2000 m.** 1. Ritz Gyula (Olefin SC) 11:12,6, 2. Horváth L. (Bp. Spartacus) 11:26,0, 3. Pintér T. (Tiszafüred) 11:33,0. **C—1 1000 m:** 1. Vágó László (Bp. Honvéd) 4:28,4, 2. Farkas (Bp. Honvéd) 4:31,8, 3. Bukta Z. (BSE) 4:32,8. **C—2 1000 m:** 1. Czigány Zsolt—Zöldi József (BKV Előre) 4:32,6, 2. Farkas—Vágó (Bp. Honvéd) 4:33,9, 3. Nagy A.—Ódor (KSI) 4:44,0, **TC—4 500 m:** 1. 2753. sz. Petőfi S. Úttörőcsapat, Szarvas 2:46,5 (Gulyás, Maczik, Plesovszki, Tamás) 2. Hunyadi J. Úttörőcsapat, Polgár 2:49,9, 3. 3455. sz. Munkácsy M. Úcs. Kiskunlacháza 2:50,0. **IC—4 2000 m:** 1. Bp. Honvéd (Vágó, Parragh, Budai T., Budai M.) 12:05,01, 2. Szegedi Olajbányász 12:07,01, 3. FTC 12:09,7. **Lányok: K—1 500 m:** 1. Fodor Judit (Szolnoki VSE) 2:11,6,2. Bogdanovics (DVTK) 2:12,2, 3. Kende (Olefin SC) 2:13,5. **K—2 500 m:** 1. Takács Erika—Dreilinger Ágnes (Bp. Honvéd) 2:06,6, 2. Gáspár—Hargitay (BKV Előre) 2:07,3, 3. Berczeli—Csinár (DKSE) 2:08, 0. **TC—4 500 m:** 1. 3030. sz. Bezerédi Úcs., Paks (Dömötör, Horányi, Csonka, Viktor) 2:56,5, 2. 2115. sz. Zrínyi I. Úcs., Csongrád 3:09,3, 3. 3836. sz. Damjanich J. Úcs., Csongrád 3:10,6. **EK—1 500 m:** 1. Sinka Klára 5574. sz. Hollós K. Úcs., Budapest 3:33,7, 2. Szonda (3158. sz. Kilián Gy. Úcs., Leninváros) 3:34,6, 3. Kovács A. (5574. sz. Hollós K. Úcs., Budapest) 3:35,0. **MK—1 2000 m:** 1. Öry Beáta (DKSE) 11:44,8, 2. Roksza (Szegedi Kender) 11:46,7, 3. Gottwald (Győri Dózsa) 11:50,7.

A „MÁMOR”?

KÉZILABDA. Lányok: 1. Péterffy S. Ált. Isk. Nagykanizsa, 10 pont, 2. Veszprém 8 pont, 3. Nyíregyháza 4 pont. **Fiúk:** 1. Vasvári Pál Ált. Isk. Dunaújváros 9 pont, 2. Nagykanizsa 7 pont, 3. Berzence 6 pont.

KOSÁRLABDA: Lányok: 1. Menyecske U. Ált. Isk. Budapest 10 pont, 2. Szarvas 9 pont, 3. Zalaegerszeg 8 pont. **Fiúk:** 1. Zalaegerszeg 10 pont, 2. Budapest VI. ker. Népköztársaság úti Ált Isk. 9 pont, 3. Nyíregyháza 8 pont.

LABDARÚGÁS. 1. Dózsa Gy. Ált. Isk. Kunhegyes, 8 pont, 2. Debrecen 7 pont, 3. Győr 6 pont.

RITMIKUS SPORTGIMNASZTIKA. Egyéni összetett: 3. korcsoport: 1. Demkó Emese (Kazincbarcika) 37,20, 2. Tóth B. (Kazincbarcika) 36,35, 3. Lükő (Kazincbarcika) 36,30. **4. Kcs.** 1. Pál Erika (Kazincbarcika) 46,50, 2. Muszil (Budapest) 46,20, 3. Kovács D. (Budapest) 46,10. **Szerenkénti döntők. 3. kcs. karika:** 1. Demkó 18,65. **Labda:** 1. Demkó 18,60. **Szalag:** 1. Demkó 18,60. **Kötél:** 1. Demkó 18,50. **4. kcs. karika:** 1. Muszil és Pál E. 18,70—18,70. **Labda:** Pál Erika 19,00. **Kötél:** Kovács D.1 8,40. **Buzogány:** Pál E. 18,90. **Szalag:** Pál E. 19,00.

RÖPLABDA. Lányok: 1. Arany J. Ált. Isk. Debrecen 10 pont, 2. Szeged 9 pont, 3. Székesfehérvár 8 pont. **Fiúk:** 1. Székesfehérvár 10 pont, 2. Tatabánya 9 pont, 3. Szeged 8 pont.

TORNA. Fiúk: csapatverseny: 1. Vasvári Pál Ált. Isk. Dunaújváros 141,65 pont (Verbóczki, Gyurcsik, Varga, Horváth T., Kis Cs., Nagy G.) 2. Vénkerti Ált. Isk. Debrecen 141,35 pont, 3. Mester U. Ált. Isk. Budapest 140,85 pont. **Egyéni összetett:** 1. Vígh Ákos (Mester U. Ált. Isk. Budapest) 28,40 pont, 2. Hajdú (Debrecen) 27,95 pont, 3. Varga (Dunaújváros) 27,65 pont. **Lányok: csapatverseny:** 1. 2. sz. Ált. Isk. Békéscsaba 142,7 pont (Andó, Ormos, Kvasz, Csicsey, Ónódi, Kovács), 2. Fóti U. Ált. Isk. Budapest 140,7 pont, 3. Gyakorló Ált. Isk. Debrecen 140,4 pont. **Egyéni összetett:** 1. Molnár Krisztina (Mód Aladár Ált. Isk. Budapest) 29,20 pont, 2. Kováécs K. (Békéscsaba) 28,6 pont, 3. Kvasz E. (Békéscsaba) 28,50 pont.

ÚSZÁS. Lányok: 50 m. hát: 1. Egerszegi Krisztina (XIX. ker. Pannónia Úti Ált. Isk. Budapest) 31,01, 2. Klier (V. ker. Szemere U. Ált. Isk. Budapest) 31,95, 3. Szabó T. (Nyíregyháza) 32,54. **50 m. gyors:** 1. Ötvös Éva (Bocskai I. Ált. Isk. Debrecen) 27,74, 2. Csépe (Gyöngyös) 27,86, 3. Tóth E. (Szolnok) 28,26. **Csapatverseny:** 1. XIX. ker. Pannónia U. Ált. Isk. Budapest). **Fiúk: 50 m. hát:** 1. Pintér István (8. sz. Ált. Isk. Eger) 30,39, 2. Kaszás (Komárom) 30,53, 3. Rácz (Szolnok) 31,11. **50 m. gyors:** 1. Tóth Péter (Ózd) 26,61, 2. Rácz (Szolnok) 27,21, 3. Molnár (V. ker. Szemere U. Ált. Isk. Budapest) 27,34. **Csapatverseny:** 1. V. ker. Szemere U. Ált. Isk. Budapest.

TOLLASLABDA. Fiúk: 1. Papp Gábor (Nógrádi Ált. Isk. Debrecen), 2. Vizer (Debrecen), 3. Károlyi (Debrecen). **Lányok:** 1. Kocsis Adrienn (Nógrádi Ált. Isk. Debrecen), 2. Cséti (Debrecen), 3. Csákány (Budapest).

TÁJFUTÁS. Lányok 4,3 km): 1. Bótor Barbara (Baranya megye, Jurisics Ált. Isk. Pécs) 35,03 perc, 2. Zámbó (Borsod megye) 38,09, 3. Király (Heves megye) 41,02. **Fiúk (5,6 km):** 1. Nagy István (Pest megye, II. sz. Ált. Isk. Pomáz) 37,28 perc, 2. Kiffer (Fejér megye) 37,30, 3. Kocsis (Szolnok megye) 40,44.

Kíváncsi vagy-e a kiemelkedő teljesítményt nyújtó úttörő korú sportolókra? Mennyi legyen szerinted a lapban a gyerek- és mennyi az élsportról szóló írás? Tetszenek-e a sporttal kapcsolatos összeállítások, a magazinszerű sorozatok? A Kicsik és nagyok címűt szívesen olvasod?

KEDVES PAJTÁSOK!

A Junior Vendéglátó Vállalat ízes ételeit nemcsak a napközi-seknek készíti.

Ha szüleitek befizetik az étkezési díjat, otthon is étkezhettek a **Junior konyhák** kétfogásos, olcsó menüiből.

Éthordóban, melegen hazavihetitek, és kényelmesen fogyaszthatjátok.

A Junior vendéglátó szolgálat minden felvilágosítással rendelkezésre áll a

425-935 telefonszámon.

Ebédelj nálunk!

Ízes ételekkel várunk!

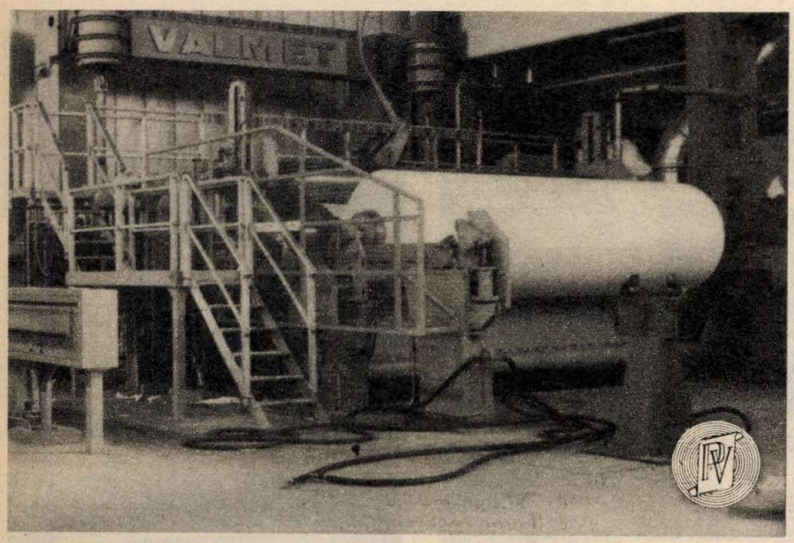

PÁLYA-VÁLASZTÓK FIGYELEM!

Vár benneteket a Papíripari Vállalat tizenháromezres kollektívája. Háromféves képzési idő alatt sajátíthatjátok el a **„cellulóz- és papírgyártó" vagy a „papírfeldolgozó" szakmát.**

Tanulóink részére az alábbiakat biztosítjuk: tanulmányi eredménytől függő társadalmi és tanulmányi ösztöndíj; térítésmentes ebéd; teljes tanfelszerelés és munkaruha; minden évben egy teljes öltözet ruha; kollégiumi elhelyezés; kéthetes ingyenes üdülés a Balatonnál; tanulmányi eredménytől függően, minden sikeresen befejezett tanév végén 1000—2500 Ft jutalom.

További felvilágosítást az alábbi papírgyárak személyzeti osztályai adnak:

Papíripari Vállalat Csepeli Papírgyára, Budapest XXI., Duna utca 42. T.: 279-620/301; Papíripari Vállalat Budafoki Papírgyára, Budapest XXII., Gyár u. 15. T.: 265-825; Papíripari Vállalat Dunaújvárosi Papírgyára, T.: 25-18-173; Papíripari Vállalat Szolnoki Papírgyára, T.: 56-13-311; Papíripari Vállalat Lábatlani Papírgyára, T.: 30; Papíripari Vállalat Kiskunhalasi Gyára, T.: 11-622.

A papíripari szakmai ismeretek középfokon is elsajátíthatók. Az iskola a négyéves képzési idő elteltével középfokú papíripari szakmai végzettséget és érettségi bizonyítványt ad. Az oktatás helye a Than Károly Vegyipari Szakközépiskola (Budapest II., Lajos u. 1—3. T.: 805-493) és a Pálfy János Műszeripari és Vegyipari Szakközépiskola (Szolnok, Zalka Máté sétány 1. T.: 17-826).

A továbbtanulni vágyók jelentkezhetnek a Könnyűipari Műszaki Főiskola papíripari tagozatára (Budapest III., Doberdó u. 6. T.: 803-333), vagy a Sopron Erdészeti és Faipari Egyetem papírmérnöki karára, ahol a papírtechnológus üzemmérnökök kiegészítő képzése folyik.

ÚTTÖRŐ TÖRTÉNELEM

40, 39, ...0.

Mire gondolsz, ha ezt a szót hallod: visszaszámlálás? Bizonyára az űrhajók indítására. Mi viszont arra, hogy egy „sétára" hívjunk úttörőmozgalmunk múltjába.

1986-ban volt a magyar úttörőmozgalom negyvenéves. Az évforduló alkalmából készült kiállításokon már sok mindent láttál, hallottál szövetségünk történetéből. Most és ezt követően, néhány eseményt, történést szeretnénk felvillantani. Biztos lesz köztük olyan, amelyre mint mai úttörő, te is büszke leszel; lesznek olyanok, amelyeken elcsodálkozol, s olyanok is, amelyekről úgy gondolod, hogy ma is megvalósítható az őrsödben, a rajodban. Tarts velünk! Tekintsünk együtt vissza az úttörőtörténelembe!

Negyven éve, 1947 szeptemberében a mi lapunk, a Pajtás írta: Kezdődik az iskola! Milyen tanszereket kell beszerezni? Ezt elolvashatod az itt látható képen, a humoros összeállításból!

Javasoljuk, hogy hasonlítsd össze a mai tanszerekkel, és írd meg — rövid indoklással — azok nevét, amelyekre ma már nincs szükség.

Leveledre írd rá: Visszaszámlálás!

A legszellemesebb válaszokért cserébe ajándékot küldünk!

Leveledben arról is írj, milyen akciók, történetek, események érdekelnének úttörőmozgalmunk négy évtizedéből, amelyekről szívesen olvasnál, esetleg segítene jelenlegi úttörőmunkádban.

Záhonyi Ede

PÁLYAVÁLASZTÓ LÁNYOK, FIÚK!

A Budapesti Elektromos Művek az Ipari Minisztérium felügyelete alatt működő közüzemi vállalat. Felelős — ellátási területén belül — a villamosenergia-szolgáltatással kapcsolatos tevékenység végzéséért. Vállalatunk műszaki-gazdasági feladatait három, egymástól jól elkülöníthető tevékenységi csoportba sorolhatjuk.

1. A vállalat kezelésében lévő hálózatok, épületek, gépek, berendezések üzemeltetése, a szükséges fenntartási és karbantartási munkák végzése.

2. Energiagazdálkodási tevékenység, ezen belül a fogyasztók energiaigényének kielégítése.

3. Hálózatfejlesztés. Az áramszolgáltatási területen jelentkező hálózat-felszerelési és -építési igény kielégítése.

Szakmunkástanulóink képzése főhivatású szakoktatók irányításával tanműhelyekben, illetve az üzemegységeknél folyik. A képzési idő általános iskolai végzettségűeknek 3 év, érettségizetteknek 2 év. A tanulóévek alatt elsajátítják a villanyszerelő szakma legfontosabb technológiáit.

Szakmunkástanulóink minden őket megillető juttatást — tanulmányi és társadalmi ösztöndíjat, munkaruhát, étkezést — megkapnak. A vidéki tanulók részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

A harmadéves tanulókat szakmunkásbérben foglalkoztatjuk. A továbbtanulást támogatjuk.

Az iparágban dolgozók energia-árkedvezményben és egyéb juttatásokban részesülnek.

Az alábbi szakmákra várjuk jelentkezéseteket: villanyszerelő, műszerész, vízvezeték-szerelő, kőműves, festő-mázoló.

A továbbtanulási jelentkezési lapra írjátok rá, hogy a Budapesti Elektromos Művekhez jelentkeztek.

Minden érdeklődőt szeretettel vár a Budapesti Elektromos Művek oktatási központja.

Cím: Budapest VI., Weiner Leó u. 7. 1065. T.: 126-011.

AZ ÚJJÁVARÁZSOLT ELVARÁZSOLT KASTÉLLYAL

VÁR MINDEN NAP 10-20 ÓRÁIG A BUDAPESTI

VIDÁMPARK

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

A PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA az 1988—1989-es tanévre felvesz általános iskolát végzett lányokat fonó és szövő; fiúkat textilgépszerelő, lakatos, villanyszerelő, esztergályos szakmunkástanulónak.

A tanulmányi idő három év. Felvételi vizsga nincs!

Ösztöndíj: a tanulmányi ösztöndíj az eredménytől függően 500—960 Ft; a társadalmi ösztöndíj egységesen 500 Ft havonta +100, 150, 200 Ft tanulmányi pótlék.

Juttatások:

— 5 Ft térítésért teljes ellátás (napi háromszori étkezés); — ingyenes kollégiumi elhelyezés; — iskolaköpenyt, füzetcsomagot, tankönyvet, munkaruhát térítésmentesen adunk; — évente kedvezményes vásárlás a gyár termékeiből; — a tanulók részére 50%-os utazási kedvezményt biztosítunk; — a harmadéves tanulókat teljesítménybérben foglalkoztatjuk.

A szakmunkásvizsga után jó kereseti lehetőség! A lányokat 160 Ft-os térítés ellenében modern leányszállókon, a fiúkat gyári albérletben helyezzük el.

A továbbtanulásra szakirányú középiskolában lehetőséget biztosítunk.

PATEX

Jelentkezés:
PTM Központ
1. sz. Gyára,
személyzeti osztály,
Budapest, pf.: 43. 1502.
Telefon: 662-688.

HIRDETÉS

Add tovább!

GYEREKEK!

A „Valamit Walakiről" pályázat értékelése befejeződött, és ezt egy vidám bulival ünnepeljük meg. Szeretettel várunk titeket — s azokat is, akik nem pályáztak — 1987. szeptember 6-án vasárnap délelőtt 11 órakor a Petőfi Csarnokban, ahol az ünnepélyes díjkiosztás mellett a műsorban fellép a Bergendy zenekar, sok híres művész és még WALAKI. (A beküldött pályázati anyagokat nem őrizzük meg, és nem küldjük vissza.)

ÁLOMORSZÁG

Szükségünk van az ötleteikre!
címmel pályázatot hirdet
a Magyar Úttörők Szövetsége
„Gyermekek a gyermekekért" Bizottsága,
a Magyar Divat Intézet és
a BUDAPRINT Pamutnyomóipari Vállalat
10–14 éves lányok, fiúk részére.

Szükségünk van az ötleteitekre!

A jövőben ugyanis olyan ágyneműt szeretnénk készíteni és forgalmazni, amelyben ti magatok is igazán szívesen aludnátok.

Vegyetek részt a meghirdetett ágyneműtervezési pályázaton! Rajzoljatok, fessetek nektek tetsző ágyneműket a megadott forma és méret szerint (párna 11×11 cm, paplan 18×27 cm), A/3-as rajzlapra.

A sikeres terveket jutalmazzuk (pl. táborozás a Balaton partján, festékkészletek, szép könyvek), bemutatjuk kiállításon, közzétesszük a Pajtásban, sőt a legjobbakkal hamarosan az üzletekben is találkozhattok. Megismerhetitek majd a csomagolóanyagán szereplő „GYERMEKEK A GYERMEKEKÉRT" emblémáról!

A tetszőleges technikával készült terveket juttassátok el a következő címre: Magyar Divat Intézet Lakástextil Stúdió, Budapest, Pf.: 13. 1428. Beküldési határidő: 1987. október 31.

A borítékra ne felejtsétek el ráírni: „Tervezzünk együtt ágyneműt", a pályázatra pedig a nevet, pontos címet, életkort!

Eredményhirdetés: 1987. december 15.

ADD TOVÁBB A HÍRT!

MEGJELENT A ZSEBNAPTÁR

Napok tára, címek tára, ismeretek tára: az úttörők zsebnaptára!

MINDEN ÉVBEN MEGJELENIK AZ ÚTTÖRŐK ÉVKÖNYVE: A ZSEBTÁR!

Találsz benne hónapokat, napokat és névnapokat, családfát és horoszkópot, sőt, családi színkört is!

Az úttörőélet feladatainak sűrűjében iránytűként használhatod; évfordulók alkalmából szervezett vetélkedőkhöz tanácsot ad.

— Mit kell tudni a Szovjetunióról?

— Hol csatáztak dicsőséggel a '48-as szabadságharc hősei?

— Mely hónapban, mely híres emberek ünnepelték születésnapjukat?

— A vakáció akció pecsétjeit is éppúgy meglelheted a kis könyvecskében, mint a megyei és városi úttörőelnökségek címét.

Puskának is használhatod keresztrejtvény-fejtéshez, műveltséget igénylő, okos vitákhoz. Belekukkanthatsz kémiaóra előtt: még egyszer memorizálni a vegyjeleket. Földrajzóra előtt, ha nem tudod pontosan, melyik országnak mi a fővárosa. Ha el akarod kápráztatni barátaidat fantasztikus „leg"-sztorikkal, ha kíváncsi vagy, hány aranyérmet hoztak a magyarok az eddigi olimpiákról, ha vendéget vársz, és nem tudod, mivel kínáld őket, ha pályaválasztási gondjaid vannak, és nem tudod, kihez fordulj tanácsért, ha kisállatot szeretnél tartani, de nem tudod, milyen különleges fajcicát vagy fajkutyát válassz. És belenézhetsz akkor is, ha nevetni támad kedved, mert humor is akad a ZSEBTÁRban.

HASZNÁLD EGÉSZSÉGGEL, FORGASD EREDMÉNNYEL!

JÁTÉK-FELTALÁLÓK

Az Úttörőzsebkönyv 1986–87-es évi „Játék kerestetik!" pályázatának nyertesei:

Fődíjas: Borbola Márta és Simon Péter, Bordány.

Díjazottak: Miklós Edit, Tiszakarád; Balogh Szilvia, Kocsis Anikó, Csuka Szilvia, Kocsis Tibor, Boksán Károly és Steindl Krisztián, Sopron; Lénárd Zsuzsanna, Dunaújváros; Ábrahám Sándor és Lajdi Róbert, Madaras.

Dicséretben részesültek: Benkő Szilvia, Balassagyarmat; Molnár Ágnes, Törökszentmiklós; Sánta Debóra, Szeged, Hégely Edina, Békéscsaba; Fehér Ditta, Törtel; Herczeg Jolán, Dunapataj; Gombos Gyöngyi, Dunapataj.

NYERTESEK

A 87/18. számunk rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Zabb Zsuzsa, Budapest; Aranyos Iringó, Ajka; Boldog Krisztina, Szentes; Boromisza Katalin, Kalocsa; Böcz Sándor, Szőlősgyörök; Egyed Róbert, Nagyszakoly; Hel Andrea, Kistelek; Kapdos Ferenc, Levelek; Mazzag Edina, Zalaszentgrót; Nász Erzsébet, Tomajmonostora; Ótott Szilvia, Balassagyarmat; ifj. Pelikán Sándor, Sümeg; Rokk József, Kemenesszentmárton; Sajó Szilvia, Kismarja; Sej Gábor, Tiszakürt; Slankovits Anett, Kőszeg; Szajp Szabolcs, Várpalota; Vaderna Mónika, Bársonyos; Vers András, Esztergom; Viharos Zsuzsanna, Keszthely.

A 87/19. számunk rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak: Zrínyi Zita, Budapest; Bagoly Mátyás, Bodrogkeresztúr; Béke Mónika, Balmazújváros; Dalosvölgyi Berni, Szentgotthárd; Dózsa Dénes, Alsónémedi; Gelu Andrea, Debrecen; Hajcsár Csaba, Marcali; Háló Gyula, Tetétlen; Horváth Gyula, Körmend; Kérdő Csaba, Csongrád; Kurgya Attila, Kisláng; Pomogács Virág, Győr; Rézmán Marietta, Bősárkány; Róka Andrea, Fehérgyarmat; Szekrényesi Norbert, Sárrétudvari; Szilágyi Szulamit, Győr; Törő Kinga, Kurd; Vajas Izabella, Dunaszeg; Villás Beáta, Zsámbok; Virágh Emese, Csaholc.

GYERMEKRAJZ PÁLYÁZAT

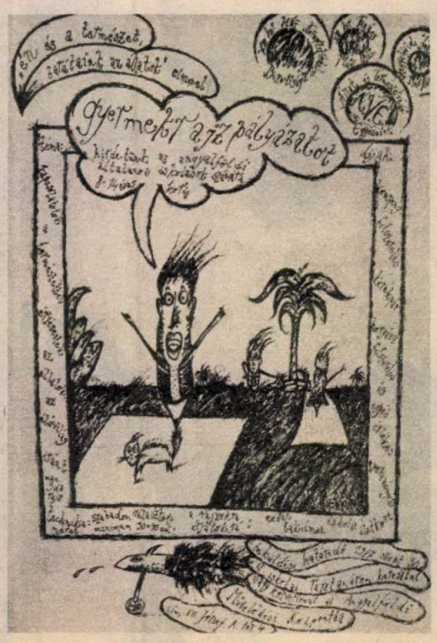

Én és a természet, barátaink az állatok címmel gyermekrajz pályázatot hirdet a HNF XIII. kerületi bizottsága, a Kerületi Tanács művelődésügyi osztálya, valamint az Állat- és Természetvédő Egyesület 8—14 éves gyerekek számára. A pályázók legfeljebb 3 db, 30×40 cm, vagy annál nagyobb méretű alkotásaikat legkésőbb **1987. szeptember 30-áig** juttassák el az Angyalföldi Művelődési Központba (Budapest, XIII., József Attila tér 4. — 1131). A rajzok hátlapjára a nevet, lakcímet, életkort és az iskola címé kérik ráírni.

A legsikerülebb rajzok beküldői között értékes pályadíjakat oszt ki a zsűri: kemping- és horgászfelszereléseket, kerékpárokat stb.

szerzetes csendes elmélkedései közben gyakran elszunyókált.

Egy alkalommal a szempilláin állt bosszút. Kitépdeste, és a földre dobta valamennyit.

Ezekből serkent az első teacserje.

(Kínai legenda)

TEA-SZERTÁR A DOJÓBAN

Mi jut eszedbe Paksról? Természetesen az atomerőmű. A gigantikus létesítmény ontja az energiát. Magyarország innen kapja energiatermelésének egyharmadát.

A dzsúdósok számára azonban Paks mást is jelent. A Bezerédi utcai Általános Iskolát. Ez is különlegesség: ebben az iskolában három úgynevezett dzsúdóosztály is található. Az ő testnevelési órájuk: dzsúdó. A különtornájuk: dzsúdó. A hobbijuk, a versenysportjuk: dzsúdó. A nem túl gigantikus iskola néhány éve valósággal ontja a cselgáncsozókat. A közelmúltban hírt adtak teaszertartásukról, ezért kerestük fel őket.

PÁRBESZÉD — 1. (Régi Tamás, hatodikos)

— Amikor először láttál dzsúdót, mit szóltál?

— Azt gondoltam: „Hű, ez nagyon vad dolog!... Aztán jobban megismertem, és rájöttem, hogy egészen jó.

— Később már nem tűnt vadnak?

— Nem. Ezt nem véletlenül hívják úgy, hogy dzsúdó, azaz „lágy művészet". Szépek a mozgások, és szerintem a fociban sokkal több a durvaság.

— Mit érzel, amikor belépsz a dzsúdóterembe, vagy ahogy ti nevezitek, a dojóba?

— Ez jó nyugodt hely. Kívül maradnak a gondok. Pali bácsi, az edzőnk azt kéri mindig, hogy már idefelé jövet, az udvaron kezdjünk el koncentrálni. Jó itt. Nagyon jó...

Az első csésze tea ajkamat és torkomat nedvesíti meg, a második megtöri magányosságomat, a harmadik pedig átjárja bensőmet, és rátalál néhány különlegességre az ötszáz kötetnyi írásjegyből, a negyedik csésze tea könnyű verítékezést okoz, ekkor az élet minden igazságtalansága távozik pórusaimon. Az ötödik csészével megtisztulok, a hatodik csésze tea a tökéletesség birodalmába hív.

(Lu Tung, költő)

Ülnek a gyerekek az öltözőben, és egy fényképet nézegetnek. A fehér

„Azt gondoltam: Hű, ez nagyon vad dolog!..."

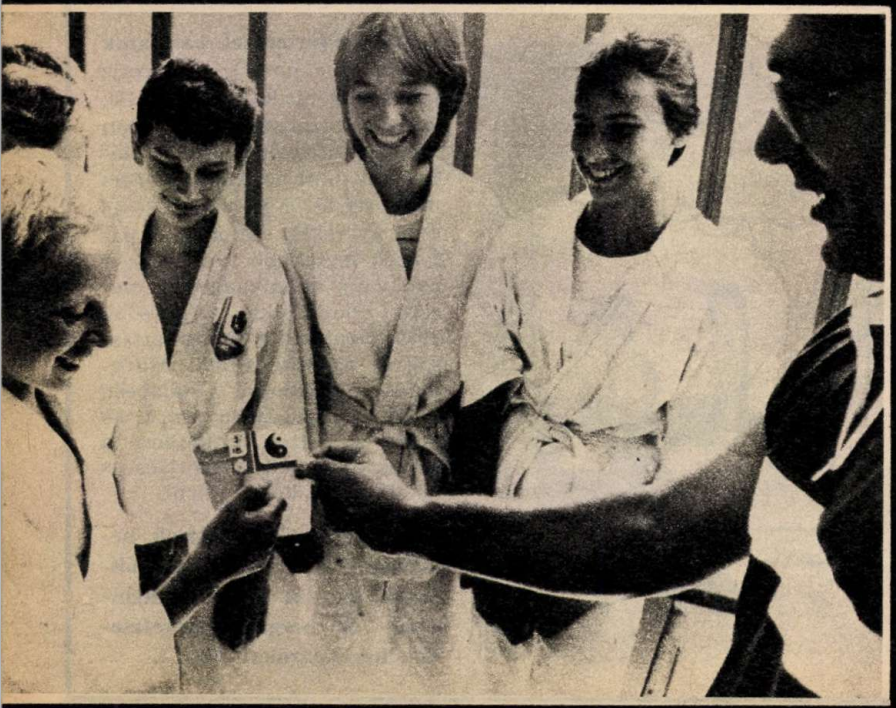

A csaták előtt bemelegítésre is szükség van

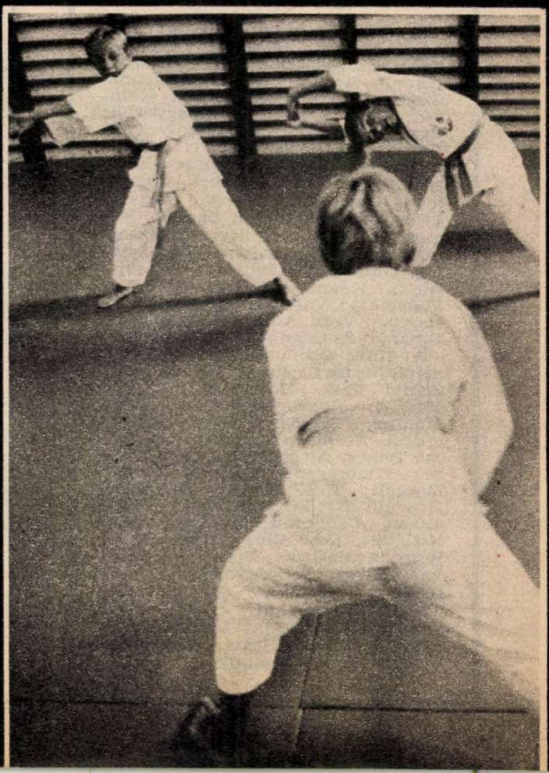

TÁS

szakállú mester: Jigoro Kano 150 éve alkotta meg a dzsúdó (judo) rendszerét, elsősorban nevelési céllal. Nem akart ő versenysportot csinálni, mégis az lett belőle. Az élet már csak ilyen!... Ám itt még emlékeznek a mester alapelveire: önuralom, önfegyelem, tisztelet. Kezdődik a gyakorlás. A terembe lépés előtt: meghajlás. A szőnyegre lépés előtt: meghajlás.

PÁRBESZÉD — 2. (Berecz Pál, testnevelő tanár, edző)

— Nem baj, hogy versenysport lett a dzsúdóból?

— Manapság más a világ. Az emberek szeretik lemérni, hogy mit tudnak, mit tanultak. De azt azért állítom, hogy ebben a sportágban még mindig nagyon sok maradt az ősi elvekből. S hogy ezekből a gyerekekből milyen ember lesz? Az eredmény már most lemérhető: nyu-

„Kívül maradnak a gondok..."

többiek. Talán az önfegyelmük is nagyobb.

— Bizonyára sokat foglalkoznak az ősi elvek fontosságával is.

— Elismerem, erre igazán sok időt nem tudunk szakítani. De azt sem szeretnénk, ha ez csak egy furcsa, fehér ruhás birkózás lenne a gyerekek szemében. Próbálunk beszélgetni az ősi japánok természetszeretetéről, a szertartásokról vagy éppen a mesterről, Jigoro Kanóról. Innen jött egyébként a teaszertartás ötlete is.

A leglágyabb anyag a víz, a sziklát mégis kivájja.
(Ősi, távol-keleti mondás)

Mesélik, hogy a teaszertartás gyönyörű volt. A mester képe alatt teafőző hely, a dojo közepén alacsony, hosszú asztal japán módra, a belépő a gyerekek által hímzett szalagot kapott. Leültek, megcsendesedtek, beszélgettek, kicsit megállt az idő.

PÁRBESZÉD — 3. (Balogh Judit, hatodikos)

— Milyen volt megpihenni egy kicsit?

— Nagyon jó. Nekem erre úgyis ritkán van időm, mert állandóan rohannom kell. Iskola, edzés, hegedűóra, tanulás...

— Csináltatok azóta is hasonlót?

— Nem volt időnk, sajnos...

Azt hiszem, szerencsések a paksi gyerekek. Övék a dzsúdó, és a dzsúdó által lassan övék lesz egy csomó más fontos dolog. Az önfegyelem, a hány teaszertartás, és talán még az is a vérükbe ivódik, hogy milyen fontos megállni egy pillanatra ebben a nagy rohanásban. Leülni, békés teázás közben elmélkedni, megcsendesedni egy kicsit.

Hatalmas ajándék ez...

Trencsényi Zoltán
Fotó: Bánhidai Károly

Ez a cikk csak részben szól a sportról, viszont egyéb fontos gondolatot is tartalmaz. Szerinted mitől lesz „fontos" egy gondolat? Szívesen olvasod azokat a cikkeket, melyek szigorúan csak a sportról szólnak? Kikről olvasnál szívesen a sportrovatban? Melyik írás (sorozat) tetszett legjobban a tavalyi sportcikkek közül?

A nagy tanítómester, Jigoro Kano a szünetekben is velünk van

LEVEGŐVEL
A LEV

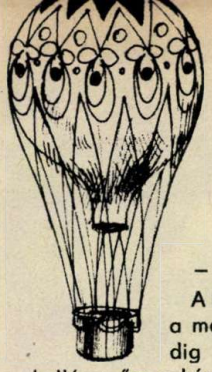

– Nem fél?

A kérdés sértésszámba megy a magamfajta, repülésre mindig kész „hiénának". Igaz, kolléganőm a kérdésre éppen az imént felelte könnyedén: Nem félek. De azért ma inkább nem repülők. Majd holnap.

Már megtanultam: nincs holnap a repülésben. Holnap minden történhet. Fújhat szél, eshet eső vagy éppen beállhat a pilóták örök ellensége, a repülést irányítók által elrendelt reptilalom. De egy ilyen reggelen, amikor a fű fölött megül a pára, s ott túl, a fák fölött egész napos útjára készülődik a Nap, nos, akkor még a „hiénák" sem adnak sokat a hiúságra. Mit törődöm én a bosszantó kérdéssel; húzok egyet a bukósisak szíján, s fölemelt hüvelykujjammal jelzem: indulhatunk!

Mióta is vártam erre az indulásra?

Én, a technika megkésett gyermeke, éppen fordítva ismertem meg a repülést. Előbb utasszállítón ültem, majd helikopteren. Később kóstoltam csak bele a vitorlázó repülésbe, s amikor már-már magával sodort a suhanó szárnyak szépsége, akkor adatott meg, hogy magam repülhessek – sárkányszárnyakon. Igaz, kicsi dombról alásuhanva csupán. Igaz, biztonságosan rövidre fogva csak a lebegést.

S most itt van a francia Montgolfier fivérek kétszáz éve megálmodott álma, a hőlégballon. Éppen úgy fest itt, a nagymarosi réten, miként kinézhetett a hőskorban, a századelőn. Akkor, amikor még egy színésznő is felmerészkedett a kosárba, s miként a korabeli sajtó megemlékezett róla, „messzecsengő hangon énekelt".

Dalra fakadásról egyelőre szó sem lehet, egyelőre a helyemet keresem a kosárban. Kicsi ez az 1×1 méteres kocka három embernek. A pilóta és személyzete – a szolnoki Jakab János és felesége – tudja a dolgát. Magam az ismeretlen riadt pillantásával kísérem a kísérteties zajokat. A láng föl-föllobbanásának morajját. A kötelek feszülésének hangját. Még pányván vagyunk, de a kupola már megmegmutatja magasba törő erejét. Az indulójelre várunk. A jel a „róka", azaz egy vezetőballon, aminek az útját követni kell. cél, egyelőre még titok. De ahogy elszabadul a róka, úgy emelkednek el a kosarak. Hirtelen szakadunk el a földtől. Amíg közelünkben érezzük a talajt, érzékeljük a gyorsaságot, odafönn azonban meghal a sebesség. Suttogva repül a ballon.

Megszólalni is alig merünk. Hogy is jöhetnénk mi, földi halandók ahhoz, hogy megsértsük a repülés e méltóságos szentélyét. Dombok fölött, fák koronájának ívén repülünk. Ha lejjebb kívánkozunk, csak hagyni kell kihűlni a ballont. Amikor meg magasabbra, hát fel kell lobbantani a lángot. Fölöttünk, alattunk átsiklanak a kupolák. A szél néha hangokat hoz. Csalókán, sokszor távoli kosarak utasainak hangját. Egyébként csönd van. Nem hallatszik egyéb, csak a láng lobbanása, a kötél suhogása. És néha a madarak csivitelése.

– Van úgy, hogy néha hangosan dalolok a kosárban – mondja Jakab János. – Máskor meg nagyokat hallgatok. Élvezem a tájat, a szelet. Repülök.

Az ám, a szél! Ravasz ellenfél: legyőzi a ballont, túljár a pilóták erején. Odafönn, a levegőben nem is érezni hatalmát. Néha int csak egy-egy ballon búcsút, ő már a szél szárnyán elnavigált. Ám földközelben hirtelen kemény próbatétellé válik az addigi játék. A „róka" egyszerre kiválik, lecsap: előttünk a cél, hatalmas, sárga kereszt. Feladatunk: úgy kell fölébe szállni, hogy célszalagunkat minél közelebb hajíthassuk a jelhez.

Most nem melegíteni, várakozva hűteni kell a ballont. Célra repülve készenlétben állni a szalag kihajítására. Közben a másik szemmel azt lesni, hol akad valami elfogadható leszállópálya. Haragosan liheg a ballon, repül a szalag, fut velünk szemben a talaj. Kapaszkodj! – kiáltja a pilóta. Hátamat nekivetem a kosár falának, lábammal kitámasztom magam. A kosár feneke hármat-négyet huppan a szántásban. A kupola eldől, magával rántja a kosarat...

Arra ocsúdok, hogy a lábamat keresem a kötelek között. Lábam már talajt fogott, egy mozdulattal lekapom a fejemről a sisakot.

– Jól van – mondja a pilóta. – Tényleg nem féltél.

Így mondja, tudatosan tegezőre fogva a dolgot. Kezet fogunk, ropogós, férfias kézszorítással. Nem kis dolog közösségét osztottuk meg.

Együtt repültünk.

M. Á.

Fotó: Karasz Lajos

EGŐBEN

Pajtás

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

87.0702
Athenaeum Nyomda Budapest
Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

Főszerkesztő: HORVÁTH MIHÁLY

* * *

Olvasószerkesztő: BOGÁTI PÉTER, CSER GÁBOR

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397
Telefon: 321-987, 321-988, 321-989
Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397
Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1065
Telefon: 116-660
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: egész évre 153 Ft, I. félévre 85 Ft, II. félévre 68 Ft.
HU ISSN 0030—9583
INDEX: 25 695
A beküldött kéziratokat, fotókat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

MALMOK

A TÓ PARTJÁN

Tata a tavak és a malmok városa. Itt őrizték meg, újították fel a legtöbb vízimalmot. Szinte eredeti állapotában látható például a híres Cifra, Pödröske, Cégényi malom . . .

Ady Endre költeményeiben a búzát életnek nevezte. S mert őrölni is kellett, hogy kenyér legyen belőle, a malmokat is úgy tisztelték és becsülték, mint az élet házát.

Országjárás, kirándulás közben, ha útba ejtitek Tatát, ha csak egy pillanatra is, okvetlenül kukkantsatok be a vízimalmok valamelyikébe. Ma már csupán múzeumok, de valamikor a szélmalmokkal együtt forradalmasították az emberek kenyérrel való ellátását.

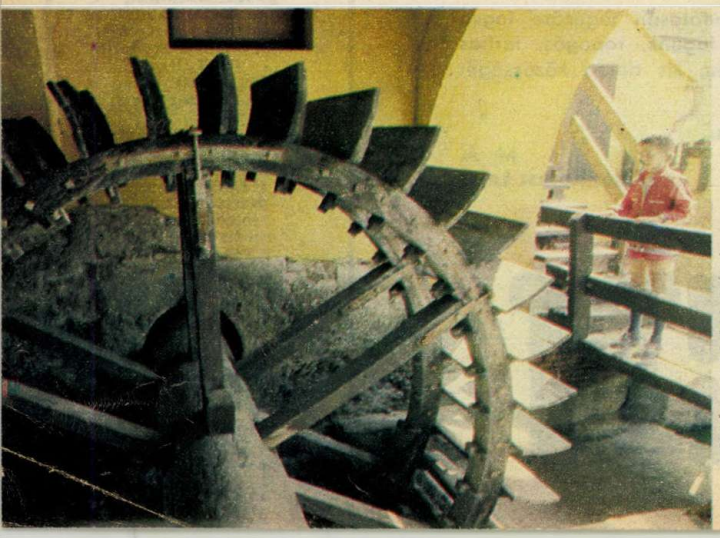

FOTÓ: SZALAY BÉLA

Pajtás

87/21
XLII. ÉVF.
1987. SZEPTEMBER 10.
ÁRA: 4,50Ft

..NAGYOK

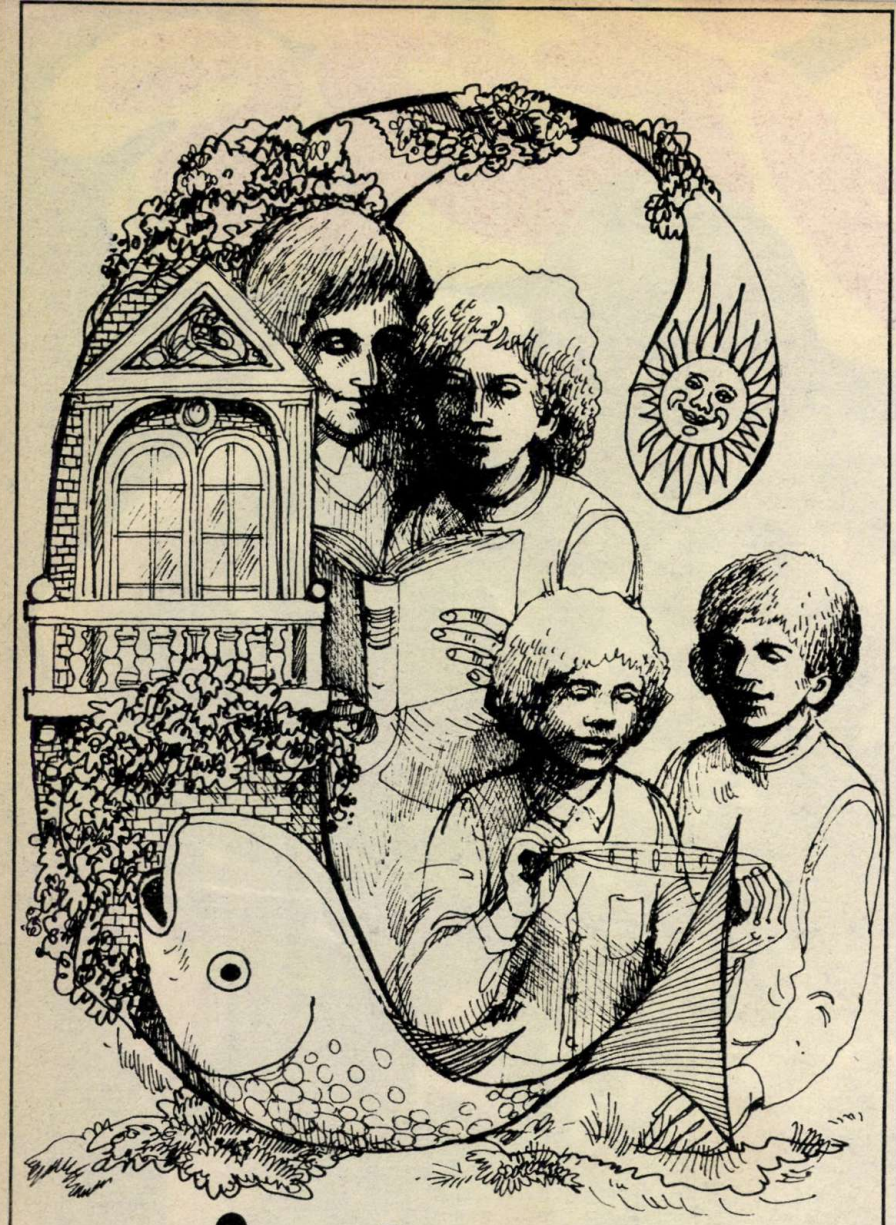

mint...

C, mint... Cimborák.

Hívhatnánk őket egyszerűen barátoknak, komolykodóbban társaknak, vagy éppen más nyelvből átvett, szlenggé koptatott szóval havernak.

Csakhogy a cimbora szóban több van, mint a felsorolt kifejezésekben. Pontosabban: benne van mindaz az egyszerűség, komolyság és haverság, amit e három szó takar. Ám a cimborasághoz társul még valami, amitől egyszeriben a többitől eltérő értelmet nyer a kifejezés.

Nem véletlen, hogy annak idején, a század húszas éveiben, a kisbaconi házba cimborákat gyűjtött maga köré Benedek Elek, lapjának is a Cimbora nevet adva. Elek apó egy lap erejével fogta össze a századelő magyar gyerekeit és lettek cimborák az akkori tizenévesek, s találtak cimborasságra az írott betű szeretetében.

Cimborákat persze nem egykönnyen talál az ember. Hiszen nem egyszerű dolog felismerni a másikban azokat a jegyeket, ami megalapozhatja a cimboraságot. De még nehezebb, hogy te magad megmutasd a másiknak: alkalmas vagy a cimborasságra. Idő és figyelem dolga ez, s mindkettőből oly szűk marokkal mérünk manapság. Meg aztán helyzeteké is, mert híján vagyunk azoknak a közös együttléteknek, ahol kiderülhet, ki is az a másik? S ahol megmutathatod magad: ki vagyok én?

Manapság inkább csak haverok vannak.

Jó esetben társak vagy barátok. Lám, ennyiben is más értelmű a cimboraság: több ember közösségét tételezi fel.

Miféle lehet ez a közösség? Nem könnyű a válasz, hiszen tizenévesen még annyiféle maga az ember is! Sokféle cimboraság létezhet tehát. Egy osztályközösségé is, akár. Az azonos sportot űzőké. A zenélőké és a versmondóké. Az állatokat szeretőké és a természetet járóké. A csöndesebbeké vagy a hangosabbaké, a lányoké vagy a fiúké. Vagy mindkettőé együtt, mert a cimboraságban az is a nagyszerű: nem különböztet a nemek között.

A cimborák esetében közömbös, hogy fiú vagy-e avagy lány; hogy hosszú-e a hajad vagy éppen pisze-e az orrod. A cimboráknak nem elsősorban a külső számít, hanem az a megmagyarázhatatlan kötelék, amitől egyszerűen jól érzitek magatokat együtt. Saját jelzésrendszeretek van és külön köszönésetek, és amikor a másikra ránézel, tudod, mire gondol. A cimborák — ez alapszabály — jóban rosszban együtt vannak. Ám van erejük arra is, hogy cimborájukat a jó felé húzzák.

Cimborának lenni kitüntetés, s nagy ajándék a cimboraság. Ezt persze, csak akkor tudja meg az ember, amikor elkopnak mellőle a cimborák. Amikor már komoly dolgok foglalkoztatják a komoly agyfőket, és amikor az ember már nem ér rá mindenféle cimborasságokra.

De ma még csak a c betűnél tartunk.

Légy a cimborám.

„Aki kíváncsi, hamar megöregszik!" — tartja a közmondás, s mondogatjuk is annak, aki olyasmit akar megtudni, ami nem tartozik rá.

A kíváncsiság azonban korántsem csupán illetéktelen érdeklődést jelent. Hiszen kisgyermekkori „miért?"-jeink nélkül, a környezetünk megismerésére irányuló ezernyi kérdésünk nélkül soha nem juthattunk volna el az iskoláig. Ha az örök kíváncsiság nem sarkallta volna az embert a világ megismerésére, soha nem juthatott volna a világűrbe. Azt a kíváncsiságot tehát, ami nem más, mint a világ dolgaira, jelenségeire, történéseire való nyitottság, egyáltalán nem kell elítélnünk. Sőt!

Hát nem nagyszerű élmény megtudni, hogy az emberi csontrendszer az építészek boltíveinél is tökéletesebb építmény? Hogy milyen labdajátékokat játszottak az indiánok, már az időszámításunk kezdete előtti évezredekben? Nem csodálatos nyomon követni Cook kapitány felfedező útjait, nemzeti zászlónk születésének történetét, egy barlangtúrát a budai hegyek mélyében, a titkosírás számítógépes megfejtését, Pétervár (a mai Leningrád) alapításának eseményeit, körülményeit? S mindez nem lehetetlen, ha elolvassátok a Háttér című kiadvány hetedikeseknek szóló első füzetét, amelyet szeptembertől már a legtöbb iskolában meg lehet vásárolni. De kapható lesz a második — a második félév tananyagához kapcsolódó — kötet is, amelyben Jókai Mór feleségéről (a híres színésznőről, Laborfalvy Rózáról), a víz körforgásáról, a világ első állandó gyermekképtáráról, a vitorlázás műhelytitkairól, Mikszáth Kálmán ifjúkoráról, kocsikról, szekerekről, hintókról, a több mint száz éve épített budapesti állatkertről, az ezredforduló motorjáról és sok más érdekességről esik szó a gazdagon és színesen illusztrált cikkekben.

A Háttér azonban nemcsak a hetedikesek kiváltsága! A tananyag elmélyítését és a szórakozva tanulást szolgáló új kiadvány az elmúlt tanévben 13-18 évesek részére jelent meg, mindegyik korosztálynak két-két füzet. A nyolcadikosok jártak a legjobban, mert ők már három kötetből csemegézhetik az „ínyencségeket", nekik készült a legelső, a mintaszám is 1986 tavaszán. Nem titkoljuk szándékunkat, kíváncsiságotok felcsigázására emelünk ki néhány kérdést a lapok témáiból.

Tudjátok-e, hogy a járványok hogyan befolyásolták a történelem alakulását? Hallottatok-e már Teleki Sámuel afrikai útjairól vagy a Mohácsi Történelmi Emlékhelyről? Olvastatok már arról, hogyan éltek Észak-Amerika őslakói, mielőtt a fehér emberek betették a lábukat a földjükre? El tudjátok képzelni, hogy a géneket át lehet „szerelni"? Gondolkoztatok már azon, hogy miért nem vagyunk egyformák? És azon, hogy milyen lehetett kétszáz évvel ezelőtt diáknak lenni? Hogy honnan kapták a kémiai elemek a nevüket? Hogy milyen nagy szerepet játszanak életünkben a szabályos ismétlődések? Milyen volt a mozi őse? Hogyan képes motor nélkül repülni a repülőgép? Mire jó a kocogás? Hogyan lesz a víz energiájából vízi erőmű? A szexualitás vajon azonos-e a szerelemmel? Hogyan oldották meg az ókorban a szavakban megfogalmazott matematikai feladatokat?

Gondolom, sikerült felkelteni az érdeklődéseteket, s keresni fogjátok a Hátteret.

Oláh Gabriella

ELŐTÉRBEN A

Valóban feje tetejére állt a világ? Neked mi a véleményed erről? Írd meg nekünk!

A piros inges fiú a Kökin, a Kőbánya — Kispest metróállomás melletti téren, a gombafedelű könyvesbolt kirakata előtt állt. A „Most jelent meg” felirattal ellátott köteteket nézegette. Az ugyancsak gombafejű olasz fagylaltozó felől egy-egy tölcsérrel a kézben, két lány közeledett felé. Közrefogták.

— Finom ez a fagyi — szólalt meg a pirosinges- re pislogva az egyik lány.

— Nem akarsz egyet?

A fiú előbb úgy tett, mintha nem hallotta volna, hogy hozzá szólnak, de aztán mégis csak a kérdező felé fordult:

— Nem, mert most nincs rá pénzem.

— Veszek neked, ha akarod.

— Ugyan már.

— Mondom, hogy veszek. Annyi pénzem még akad.

— Rendes vagy, de most nem kérek.

— Várasz valakit?

— A havert. Lehet, hogy késik a vonata.

— Jó fej?

— Jóska?

— Ha Jóskának hívják, akkor ő.

— Majd meglátod, ha ideér. Ökölvívó. Kettőre megyünk edzésre.

— Elkísérhetünk benneteket?

A pirosinges elnevette magát.

— Az kellene még! Laci bá, az edzőnk bepörögne, ha díszkísérettel érkeznénk. Utcán egyébként sem ismerkedünk — tette hozzá tréfásan.

— Bunkó — fordult sarkon a lány. Intett a másiknak, hogy kövesse.

— Érdekes srác, de bunkó — ismételte meg jó hangosan.

A metrófeljáró előtti pad felé vették az irányt, ahol két fiú ült...

A jelenetnek egy idős asszony is tanúja volt. Összecsapta a tenyerét.

— Még ilyet! Lányok szólítanak le fiút. Úgy látszik, feje tetejére állt a világ.

Minden változik. A kapcsolatteremtés is — gondoltam, de valahogy nem hagyott nyugton, amit az asszony mondott. A 135-ös busz megállójában összefutottam egyik lakótelepi ismerősömmel. A nyolcadikos lány őrsvezető a piros iskolában. Egyik összejövetelükön magam is részt vettem.

— Te szólítottál már meg utcán fiút? — kérdeztem.

— Persze, hogy szólítottam. Többször is. Egyik alkalommal bélásra, vagyis két forintra volt szükségem. Kaptam.

— És másodszor?

— A fogaskerekűvel mentem a Szabadsághegyre. Mellettem ült egy fiú. Ismerősnek tűnt, beszélgetni kezdtem vele. Kiderült, hogy ő is a farkasvölgyi találkozóra igyekszik. Hazafelé is együtt jöttünk.

— Tart még az ismeretség?

— Soha többé nem láttam.

Úgy adódott, hogy folytathattam a kérdezősködést, mert a XVIII. kerületi Úttörőházba kellett mennem, amelynek parkja nyáron napközis tábor. A főépülettől nem messze, a fák alatt egy fiú és egy lány ült.

— Egy iskolába jártok?

— Nem.

— Hol ismerkedtetek meg?

— Itt, a táborban.

— Hogyan?

— Sanyi az ebédnél odajött az asztalunkhoz. Lekváros buktát tett elém. „Kell, vagy nem?” — kérdezte. Persze, hogy kell, hiszen a kedvencem. „Megéreztem, azért hoztam” — mondta és elment.

— Te hasonló módon ismerkedtél volna meg vele?

— Egy lánynak legyen tartása.

— Ezt kitől hallottad?

— Anyutól.

— Én a te véleményedre vagyok kíváncsi.

— Ugyanaz, mint az anyué.

— Attól még lehet tartása, hogy buktát tesz egy fiú elé.

— Lehet, de ne tegyen. Különben úgy jár, mint a padtársam. Kati folyton cédulákat küldözgetett velem a szomszéd padsorban ülő srácoknak. Nem tudott végigülni egy órát úgy, hogy valakinek ne üzengessen. Az utcán is állandóan forgolódott a fiúk után. Eddig azzal sem törődött, hogy kiröhögik.

— Eddig?

— A srácok összebeszéltek, s a vakáció előtti napon Kaszás nevében, aki a legjobban tetszett neki, levelet írtak. Találkozóra hívták a Szivárvány Áruház melletti szoborhoz. Miután megvárakoztatták, előbújtak a bokorból vagy tízen, és kiröhögték.

— Ez azért kegyetlenség volt.

— Azt mondtam én is, de valamivel észhez kellett téríteni.

Időközben odakívánkozsiskodott hozzánk egy másik lány is.

— Én a Buszmák Egyesületének neveztem el például a tánciskolánkat. Egy hónapja járok oda, de csak mérgelődöm. Tanárunk megváltoztatta az illik-nem illik szabályt is. A fiúk befizetik a pénzt, de ahelyett, hogy táncolnának, a terem sarkában traccsolnak. Egymás között hangoskodnak, teszik a nagyot, de gyávák. Most parancsra mi kérjük fel őket. Utálom a szerepcserét, de hát ez van...

*

Szerinted mi lehet az oka a kapcsolatteremtés új, megváltozott formáinak?

Faragó György

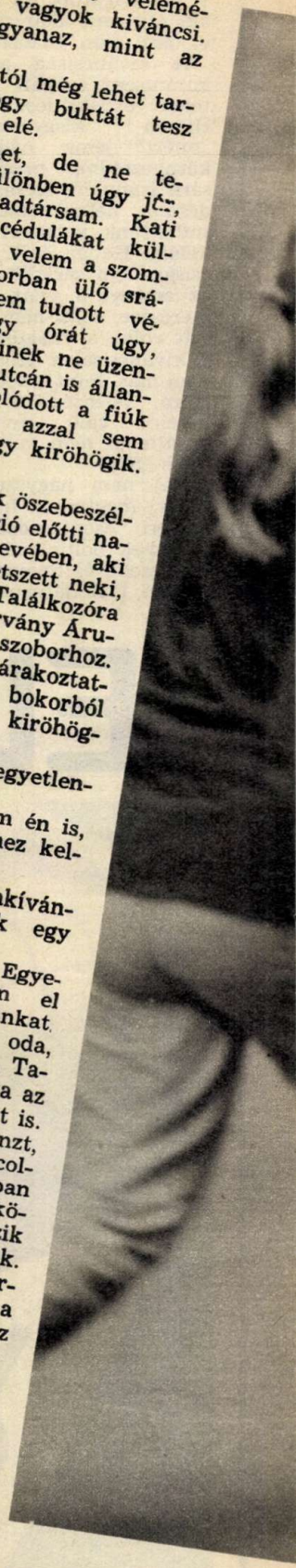

SZEREPCSERE?

Hogy a túra ne legyen „tortúra"? Mit kell tudni, hogy a turista ne tévedjen/el az erdőben, a menetrend sorai között és saját, gondtalanul becsomagolt hátizsákjában? Miért célszerűtlen a turistának a cilinder és miért célszerű a kényelmes öltözék? Mindezekre választ kaphattok legújabb sorozatunk folytatásaiból. Figyeljétek a Turista Suli Bulit!

MIT MUTAT A MENETREND?

1. Jó-jó, van, akinek semmit...

2. ... De akinek mégis, az tudja, hogy a menetrend elején térkép mutatja a számozott útvonalhálózatot, először itt kell keresni a célállomást.

3. A menetrend elején ABC-sorrendben is megtalálhatók az egyes állomások. Íme: PÉCS–NAGYKANIZSA – 60. Fellapozzuk hát a 60-as sorszámú táblázatot, és elhatározzuk, hogy elutazunk Kákicsra a 14 óra 15 perckor Pécsről induló vonattal.

4. Viszont ezt csacsiság volt elhatározni, mert ez a vonat Kákicson nem áll meg!... (Pedig nem gyorsvonat, hiszen az állomásokra érkezés ideje nincs vastag számmal szedve!)

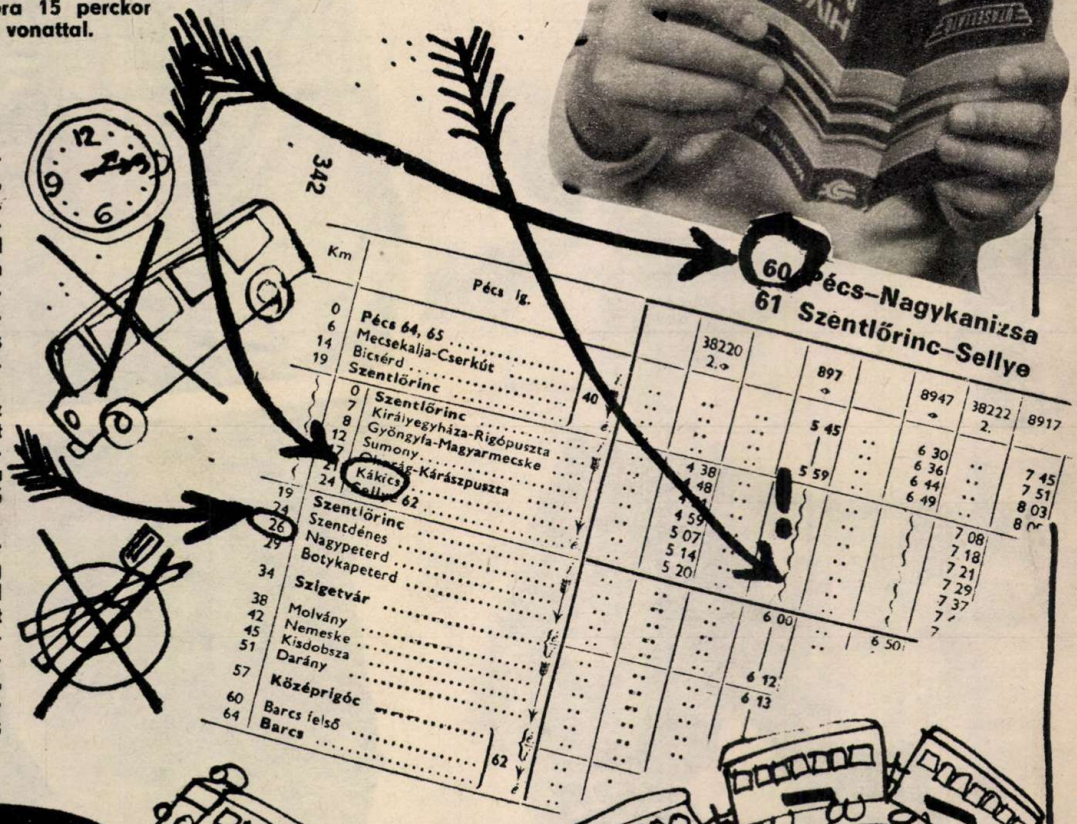

5. Megáll viszont Nagypeterden, ahová mint látható, 14 óra 49 perckor érkezik. Sőt! A menetrendből az is kiolvasható, hogy Nagypeterd pontosan 26 kilométerre van Pécstől. De a szolgáltatásokat jelző ábrákat hiába keressük. Ezen a vonaton nincs étkezőkocsi, hiszen a keresztbe tett kés és villa emblémáját nem találjuk. Mivel busz rajza sincs mellette, így azt is megtudhatjuk, hogy errefelé buszcsatlakozás sincs. Ha a többi szolgáltatást jelző táblára is kíváncsi vagy, megtalálod ezeket a menetrend elején. Itt tudhatod meg azt is, hogy mennyibe kerül a jegy, ezt is külön táblázat mutatja. És azt sem árt megtudni, hogy a kiválasztott vonat közlekedik-e mindennap, vagy csak meghatározott napokon, esetleg csak bizonyos évszakokban!

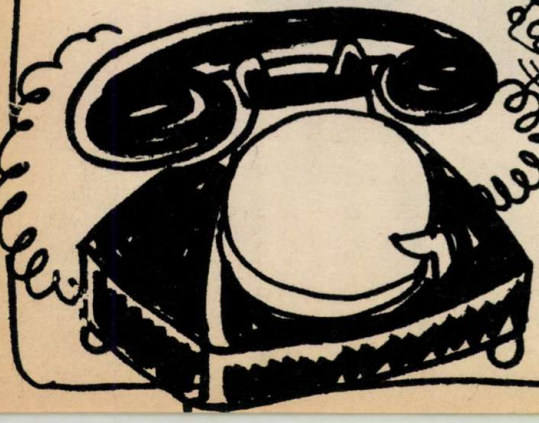

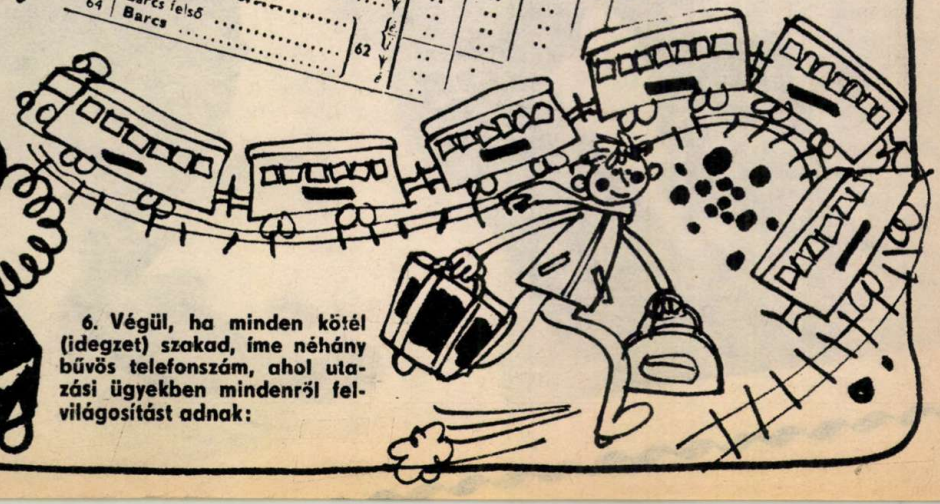

6. Végül, ha minden kötél (idegzet) szakad, íme néhány bűvös telefonszám, ahol utazási ügyekben mindenről felvilágosítást adnak:

BIZALOMMAL

Bizonyára emlékeztek még a rovatunkban közzétett „furcsa levélre". Andy soraira azóta megérkezett az ezredik (!) levél, s még fél év múltán is akad, aki állást foglal a nagy port felkavart „ügyben". A „furcsa" után ezúttal egy szép levelet közlünk. Bár írója hozzánk címezte sorait, úgy véljük, jobb, ha közvetítés helyett saját szavaival mutatkozik be nektek. Mi nagyon örültünk ezeknek a soroknak. Jó, hogy a furcsák mellett ilyen szép levelek is érkeznek szerkesztőségünkbe. S hisszük, hogy az emberi sorsokra hasonló szép, emberi válaszok is íródnak. Címünk: 1397 Budapest, Jászai Mari tér 5. A borítékra írjátok rá: Bizalommal.

Kedves Szerkesztőség! Pár szót magamról. 14 éves vagyok, kitűnő tanuló. Imádok olvasni. Kedvenc tantárgyaim a földrajz és a történelem. Gimnáziumba készülök (a sorok íróját azóta bizonyára föl is vették. A szerk.), utána pedig egyetemre. Tudományos kutató szeretnék lenni: geológus. Komoly, nyugodt természetű vagyok. A jeligém: „Sziámi ikrek".

Ez a jelige ugyanis azt jelenti, hogy szeretném, ha én is egy sziámi ikerpár „része" lennék, pontosabban szeretném, ha lenne egy barátnőm, akivel ilyen jó, bizalmas viszonyban lennék. Az iskolánk kis falusi iskola. Mi tizenketten vagyunk az osztályban. Talán furcsa, hogy egy tininek egyszerűen nincs kivel megbeszélni a gondjait.

Én és a húgom nyugodt, kiegyensúlyozott családi légkörben nőttünk fel. Mindenünk megvan. Édeanyám áruházi eladó, édesapám villanyszerelő. Mindent megadnak, amit anyagilag bírnak (számítógép, LEGO, magnó . . .), tényleg mindent megtesznek értünk, én hálás is vagyok nekik, de egy a baj: ritkán beszélgetünk. Este van, mire hazaérnek, fáradtak, és én nem merek odamenni hozzájuk, hogy legyetek szívesek, hallgassátok meg a gondjaimat. Nem akarom velük, pontosabban őket még jobban megterheli. Így hát egyedül rágódom.

És kérdezhetik joggal: a barátok, barátnők? Egyszerű a válasz: nincs. Öten vagyunk lányok az osztályban. Ebből ketten jó barátnők, és én nem kívánok hivatlan harmadik lenni. Másrészről az ő „életformájukkal" sem értek egyet: csavargás, fiúk, szemtelen beszéd . . . Egyik osztálytársammal néhány hónapig barátnők voltunk, vagy csak úgy képzeltem. Egy témája volt: a fiúk. Mindig beszámolt, hogy melyik fiú akart vele járni . . . Én erre egy ideig büszke voltam (én csacsi), hogy egy igazi nagylány barátnőm van. Később rájöttem, hogy minden szavával ezt mondja: „Te kislány, neked még fiúd se volt, senkivel se jártál. Ezt hallgasd meg akkor!" Egyszóval, minden szavával dicsekedett. Ezenkívül ha valamilyen iskolai rendezvényen nagyobbak is vannak, de bárhol máshol, nemcsak iskolában, én egyszerűen megszűnök létezni. Ezt egy ideig tűrtem, de aztán elegem lett.

A negyedik lány pedig még „kislány". Megpróbáltam vele néha komolyan beszélgetni. De ő csak nevet, hülyéskedik folyton, kineveti a komoly gondolataimat. Így hát ez a „barátság" sem sikerült. Persze lehet, hogy csak bennem van a hiba, hogy senki nem elég jó nekem, „savanyú" vagyok, nem lehet velem fiúkról beszélgetni, csak könyvekről.

Ja, és az osztálybeli fiúk! Ők a duóhoz (a két „nagyvilági" életet élő lányhoz) húzódnak. Tetszik nekik, hogy ők mindig fiúkról, bulikról, randevúkról beszélgetnek. Néha elszomrodom, hogy az a „jó", a „menő", akinek punkosabb a haja, menőbb cuccai vannak, nagyszájúbb, és nem az, aki tanul, művelt, olvasott, csak egy baja van, hogy nem érdeklik a fiúk. Ez így lesz az egész életben, hogy az jön számításba, akinek csinosabb a combja, egyszóval mindenhol külsőségek alapján döntenek?

Szeretném, ha lenne egy igazi barátnőm (vagy barátom), akivel minden gondomat, problémámat, gondolatomat, érzésemet megbeszélhetném. Beszélgetnénk arról, hogy a Tom Sawyert vagy Twist Olivert szereti-e jobban, ki a kedvenc írója, költője. De persze „könnyebb" dolgokról is: szerinte milyen volt a film a moziban, jól áll-e a tanár úrnak a piros nyakkendő. Egyszóval szeretném, ha lenne egy komoly, de ugyanakkor tréfás, nevetni szerető barát, aki kiegészítené, ellensúlyozná az én komorságomat. De hát egyelőre magányos vagyok. Regényt írok, és naplót is akartam, de beláttam, hogy sokkal értelmesebb, ha egy embernek mondom el a bajaimat, mint egy üres papírlapnak.

Egyszer egy filmben hallottam egy igen szép és érdekes gondolatot: „A világon minden embernek megvan a párja: lehet, hogy egy angolnak egy japán, vagy egy amerikainak egy olasz, de ezek egész életükben keresik egymást, és ettől szép az élet. Persze lehet, hogy másnak a szomszédban van a párja, csak át kell menni, és le kell vele ülni beszélgetni, ahhoz, hogy egymásra találjanak." Ezen elgondolkodtam, és beláttam, hogy így van. Kedvenc olvasmányom A kis herceg. Ebben Saint-Exupéry nagyon találóan leírja a barátság lényegét, értelmét, mélységét: „Te egyszer s mindenkorra felelős vagy azért, amit megszelidítettél. Felelős vagy a rózsádért . . ." — mondta a róka a kis hercegnek. Szeretnék én is „megszelidíteni" valakit, és szeretnék érte felelős lenni.

SZÁRNYAKKAL

A hatalmas serlegnek díszes szárnyai vannak. Repülni persze nem tud, viszont hatalmas örömöt szerezni, kirobbanó boldogságot okozni, azt igen. Tanú erre az Úttörőstadion SC 1974—75-ben született focistáinak jó része, és a franciaországi Bretagne mellett lebonyolított tornára hozzájuk csatlakozott néhány vendégjátékos a Vasasból, a Honvédból és a Volánból. Budapest válogatott. Nyár óta ők a tulajdonosai ennek a szárnyas serlegnek, melynek hivatalos neve: Serdülő Világ Kupa!

— Azt hiszem, többször is megtelne annak a szenvedésnek a verejtékével, amely a rengeteg edzésen gyöngyözött a fiúk homlokán — bök a kupára Bujtor Sándor, a csapat edzője.

De ennyi csak a megjegyzés most, és nem több. A füvön ugyanis folyik a gyakorlás. A kupa magányos, a partvonalon csillog a napfényben. A NAGY VERSENYEN 11 ország 48 csapata küzdött érte, közöttük olyan nagy focinemzetek, mint Anglia, Belgium és az NSZK...

MECCS UTÁN – EDZÉS

Az Úttörőstadion SC-nek, úgy látszik, mindig kell valami különlegeset produkálnia! Vagy egy Nyilasi Tibit felnevelni, mint tették ezt egykor, vagy veretlenül bajnokságot nyerni, mint tették ezt a tavalyi bajnokságban (az egész ország valamennyi győztesét figyelembe véve, a legjobb gólaránnyal!), vagy egy világ kupa győztes csapat gerincét adni, mint tették ezt az elmúlt nyáron.

— Azt mondják, hogy milyen jó nekünk, mi néha külföldre is mehetünk, meg szép szerelésben focizhatunk — mondja az edző, miközben fél szemmel a pályán gyakorlatozókat lesi. — Csakhogy ezek a gyerekek az elmúlt télen mínusz 30 fokos hidegben is futottak, és egy-egy torna előtt arra is volt példa, hogy hétvégén a bajnoki mérkőzés után lejöttek még edzeni egy kicsit!...

— A bajnokság az semmi... — mondja a „Gyapinak" becézett, göndör hajú Mészáros Zsolt, a margitszigetiek erőssége, és hirtelen zavartan folytatja — ... jaj, de ezt ne tessék leírni, még nagyképűnek fognak tartani.

— A tény mindenesetre az, hogy a bajnokság második helyezettjét 7:1-re, a harmadik helyezettet 13:0-ra verték!

Persze Gyapinak most nagyon kell vigyázni a szerénységére, hiszen ő lett a Serdülő Világ Kupa legjobb játékosa, és egy sztárra ugyebár könnyen ráfogják, hogy felvágós...

FEHÉRPACSI

A világ kupa sorozat is teljes sikert hozott. A selejtezőn 20:0-án gólkülönbséggel, veretlenül jutottak túl, a negyeddöntőben Párizs válogatottját győzték le 3:2-re, az elődöntőben a nagy hírű belga Standard Liége csapata ellen diadalmaskodtak 2:0-ra.

A kapus Kiss Józsi mosolyogva emlékezik:

— A döntőt az egyik francia tartományi válogatottal vívtuk, és 2:1-es győzelmünk után az ellenfél nem volt hajlandó a közös öltözőben velünk maradni.

Aztán emlékek sorban, a pályáról és a pályán kívülről.

— Azért ott nagyon kellett hajtani — bólogat a szőke Pongrácz Krisztián —, különösen akkor, amikor megláttuk az egyik francia csapatban azokat a hatalmas fekete fiúkat!...

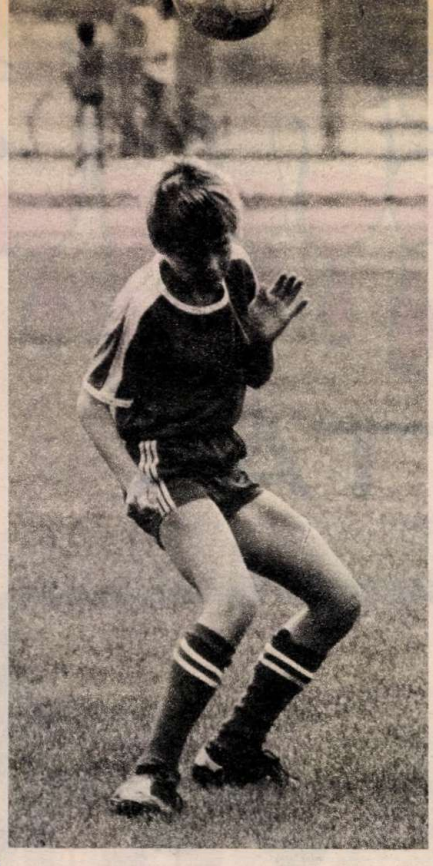

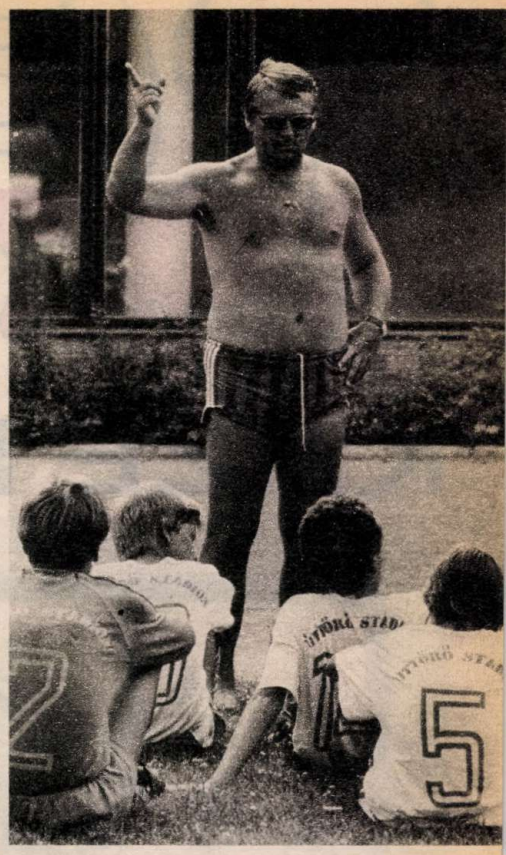

— Később aztán pirospacsizni is megtanítottuk őket — mosolyog Kiss Józsi. — Annyit kaptak a kezükre, hogy kifehéredett! Szóval fekete barátainkkal inkább „fehérpacsiztunk"!

— Nekem meg valaki tréfából egy rákot dugott a zsebembe a tengerparton — teszi hozzá nevetve Pongrácz Krisztián.

A siker titka? Végy egy jó szellemű társaságot, tarts nekik naponta edzést, ne akarj belőlük mindenkit szétrúgó, úgynevezett korszerű dúvadakat nevelni, törődj a gondjaikkal, és ne hanyagold el, hogy mi van a fejükben!...

*

Történetek, emlékfoszlányok a felkészülésről, a jó hangulatú közös munkáról, a világ kupáról. Röpködnek a legtöbbet játszók nevei: Kiss J., Herczig N., Csabankó, Pongrácz, Mezőfalvi, Mészáros, Baranyi, Kodolányi, Herczig M., Garai, Lendvai, Bara, Varga A., Kiss V., Csikesz, Csöndes, a különdíjasok: Kodolányi Zoltán a gólkirály, Mészáros Zsolt a torna legjobb játékosa, és a legtöbb támadást előkészítő labdarúgó, Baranyi Péter lett.

Az edzés azonban folytatódik, Bujtor Sándor hangja csattan:

— Uraim, én a következő kétkapuzásra komoly dollármennyiségért vettem jegyet! Ha nem látok komoly játékot, visszakérem a pénzt!

A válasz halvány mosoly, és hajtós játék. Mellesleg 35 fok meleg van, és ez a második edzés azon a napon... De hát a szárnyas kupa, úgy látszik, szárnyakat ad.

*

Hajlandó lennél-e segíteni nekünk azzal, hogy a környéketeken lebonyolított kisebb-nagyobb sportesemányről tudósítást küldesz? Szívesen olvasnál-e arról, hogy a „menő", korodbeli sportolók hogyan élnek, mi mindent csinálnak edzésen, mi sarkallja őket egyre jobb eredmények elérésére? Mit hiányolsz a sportcikkeinkből, miről olvasnál szívesen sportrovatunkban?

Trencsényi Zoltán
Fotó: Karasz Lajos

RÉMES KAZETTÁK

— Az volt a legjobb, amikor a csávónak a fűrésszel levágták a fejét — mesél egy videófilmet nyolcadikos ismerősöm. Szó kerül még közöttünk néhány ilyen kétes értékű „műalkotásról", s megtudom, hogy ifjú haveromat a pornó és a horror teljesen hidegen hagyja, csak a kommandók vértől lucskos akciói, a profi gyilkosok, a nindzsák őrült ámokfutásai, s a kung-fu harcosainak halálig tartó verekedései érdeklik.

Vajon hol láthatja ezeket a filmeket? — kérdezem magamban. Hol, melyik videomagnón abból a 600 ezerből, amit ma nyilvántartanak Magyarországon.

Árnyékból van több

Nagy hiba lenne most kirohanni a videó ellen. Úgyis megteszik néhányan ezt az ostobaságot, nem látva azt, hogy a video is olyan technikai találmány, mint a többi, amit létrehozott az emberi civilizáció. Egyszerre áldás és átok. Tény viszont, hogy a videonak

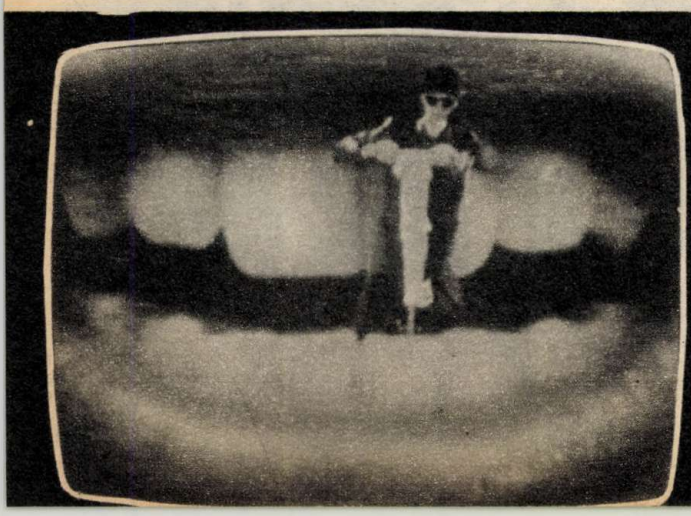

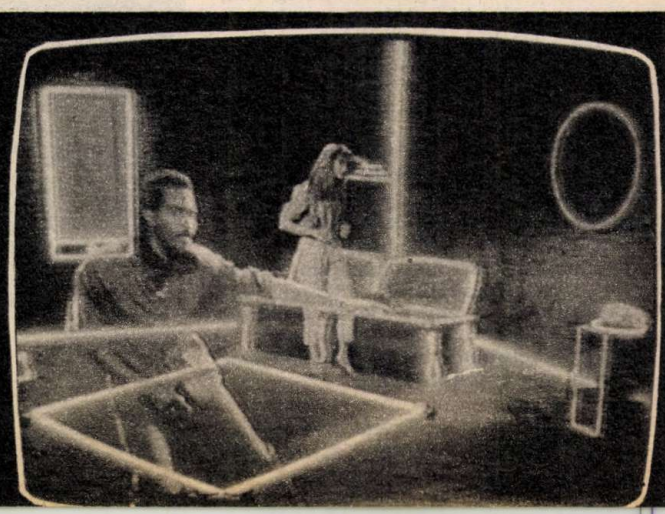

megvannak a maga veszélyei, s eléggé ijesztő ez a bizonyos árnyékos oldal. Azt még fölbecsülni sem lehet, hogy egy esztendőben körülbelül mennyi kazettára vett videofilm kerül Nyugat-Európából vagy a tengeren túlról az országba. Arra vonatkozóan viszont már vannak sejtései a szakembereknek, hogy a behozott filmek döntő többsége úgynevezett „kemény műsor". Pornó, horror, erőszakfilm. Bizonyos nyugati műhelyek ontják az ilyesmit, valóságos kazettadömping árasztotta el már évekkel ezelőtt is a piacot odakint. Itt csemegézget aztán a magyar turista, s ha szerencséje van, Hegyeshalomnál vagy Ferihegyen észre sem veszik nála azt a két-három dobozkát. Aztán megmutatja a filmet a haveroknak, ismerősöknek, azok átmásolják maguknak, s így hódítanak, terjeszkednek például Mad Max válogatott kegyetlenségektől hemzsegő történetei. A szülő persze. napközben dolgozik, de elöl hagyja a készüléket, elöl hagyja a kazettákat. Hogy mi lesz ebből? Válaszoljon a budapesti Heim Pál Gyermekkórház pszichoterápiás intézetének vezetője, dr. Lust Iván:

— A gond az, hogy a gyerekek teljesen ellenőrizetlenül „fogyaszthatják" a videofilmeket. A borzalmak félelmet és agressziót kelthetnek bennük egyszerre, az erőszak értékké válhat a szemükben, sőt hovatovább azt hihetik, hogy az emberi magatartás egyetlen elfogadható formája korunkban az agresszió. Úgy látom, hogy a hagyományos nevelési eszközök teljesen hatástalanok a videóval szemben. Ezt a fajta videozást, vagyis a horror, a kegyetlenség jegyében készült filmeket nem lehet erőszakosan visszaszorítani vagy megszüntetni. Azt hiszem inkább olyan kultúrára lenne szükségünk, ahol megbecsülik az igazi értékeket, s az efféle szemetet nem „fogyasztják".

Amerikában döbbentek rá először, hogy mennyi gondot okozhatnak az erőszakfilmek. Kimutatható volt például, hogy több fiatalkorú bűnöző, több banda ezekből a filmekből merített ötletet, ezekkel a filmekkel töltötte fel magát, ha akcióra készült, vagy éppen azért követett el valamit, mert a filmek keltette belső feszültségét le kellett vezetnie valahogy. Az USA-ban ma már nem is olyan könnyű videokazettákat kölcsönözni, különböző jelzésekkel látják el a kis dobozkákat a tékák, gyerekek horrort, pornót, vagy más erőszakfilmet nem kaphatnak a kezükbe. A televízió pedig afféle felvilágosító műsorokat sugároz, szülőknek. Ezekben érzékletesen szemléltetik, hogy miféle bajokat, személyiségtorzulásokat okozhat a mértéktelen videozás, a borzalmak állandó látványa.

Úgy üsd, ahogy láttad!

Igaz, ez nem érinti a gyerekeket, de azért érdemes beszélni róla. A rendőrség szakemberei szerint Budapesten is történnek olyan bűncselekmények, melyeknek hátterében ott találjuk valamelyik erőszakfilmet. Presszók, szórakozóhelyek kedvenc vendégcsalogató fogása manapság a videóprogram. Persze, nem Antonionit, vagy Jancsót vetítenek. Zárás után aztán megpezsdül a szomszédos parkokban vagy utcákban az élet. Szerencsés esetben. a fölpörgetett fiatalok csak kukákat döntenek fel, telefonfülkéket törnek össze. Sokszor meg is támadnak valakit, természetesen öten egyetlen embert, s ilyenkor az a legény, aki pontosan úgy üt, ahogy a filmben ütöttek az este.

— A felnőttben felébreszthetni az agressziót az erőszakfilm, a gyerekben pedig kialakíthatja, sokkal erősebben, s míg a felnőttben többé-kevésbé megvannak már azok a gátlások, amelyekkel elfojthatja ezt, addig ezek a gyerekben tulajdonképpen már ki sem alakulhatnak. Az általános iskolákból is rengeteg jelzés érkezik hozzánk, a szünetekben cserélgetik a srácok a legvadabb kazettákat, csencselnek velük — mesél tapasztalatairól Nán Jenő, a Budapesti Rendőrfőkapitányság tisztje.

No, az erőszakhoz még annyit, hogy:

— Úgy vettem észre, a gyerekek lejátszanak minden jelenetet, amit egy ilyen videofilmben látnak — mondja Benkő Béláné pedagógus. — Amellett, hogy szívesen megnézik a mesét, vagy a Lúdas Matyit is, igénylik az akciófilmeket, a kung-fu és karatesztorikat.

A kérdésben tulajdonképpen két nézet és két vélemény áll szemben egymással. Az egyik: nyugodtan megnézhetik a gyerekek a borzalmaktól hemzsegő filmeket is, legalább ezek a programok levezetik természetes agresszivitásukat, a filmekben kiélik magukat. A másik: éppen e filmek teremtik meg a gyerekekben a felfokozott agresszivitást, amely ki tudja, hogy mikor, s milyen erővel tör ki majd belőlük.

— Én az utóbbi véleménnyel értek egyet — szögezi le Ary Ernő, a Művelődésügyi Minisztérium munkatársa.

A nyolcadikos Z. Zs. szerint a legjobbak a bunyós filmek, főleg a Cobra, jelentkezz! című sorozat, melyet az osztrák adó műsorából vesznek fel otthon. O. Z. fölösleges akadékoskodásnak tart mindent, szerinte meg lehet szokni a borzalmakat. Más filmet már szinte meg sem néz, csak azt, amiben minimum ütnek. És persze Bruce Lee még mindig óriási sztár, igazság szerint azonban már kiment a divatból, magyarázza K. F. Segíteni a gyengéken, a jó mellett állni? Ezek az elemek már teljesen eltűntek az újabb és újabb távol-keleti filmekből.

KAZETTÁK

A videoval tulajdonképpen egy új időtöltési, ha úgy tetszik, szórakozási lehetőség lépett be az életünkbe. A video hatalom lett sok családban, olyan, akár egy istenség.

— Én mindig alig várom már, hogy a keresztpáméktól kölcsönkérjük a készüléket — mondja az ötödikes Tamás — ilyenkor nálunk marad két-három hétig is. Kihasználunk minden percet, amit csak lehet.

Elfolynak az órák

Pedagógusok mesélik, hogy nem egy tanítványuk tanulmányi ededménye esett vissza látványosan a video, pontosabban az átvideozott délutáni órák miatt.

— Ha öt filmet vetítenénk egymás után, akkor ötöt néznének meg a gyerekek — magyarázza Nagy Sándor pedagógus.

Kiszámították az Országos Pedagógiai Intézet szakemberei, hogy egy vasárnap például átlagosan hat órát töltenek a televízió előtt a nevelőotthonokban élő gyerekek.

— S ehhez jön még az a közel háromórányi videozás — gondolkodik el Hazai Vera, az intézet munkatársa. — Tévézés és videózás között egyébként ritka az átfedés, főleg akkor, amikor viszonylag érdekes műsort sugároz a televízió. Úgy tűnik, a video afféle tévépótló, tévékiegészítő lett. Pedig nálunk különösen fontos lenne, hogy a gyerekek minél többet beszélgessenek egymással és a pedagógusokkal, szervezzenek közös játékokat, s egyáltalán mindennek a közösségépítést kellene szolgálnia, ehelyett csak ülnek és bámulják a képernyőt.

Persze a nevelőotthon speciális hely. De maga dr. Lust Iván, a pszichológus mondja, hogy a videó egyesek számára olyan is lehet, mint a kábítószer. Egész egyszerűen kilép vele a valóságból, állandóan csak azt nézi, nem beszél, nem kommunikál senkivel, mintha csak körbebástyázná magát a film képeivel. Már idézett barátom is célzott ilyesmire:

— Szerintem a videóban az a jó dolog, hogy el van vele az ember akár napokig is. Nem kell sehová sem menni, utazni, buszozni, nem kell a jegyért tülekedni, mint egy jobb film vagy koncert előtt, egyszerűen csak beteszem a kazettát, s már peregnek is a képek, szól a zene.

Filmek. De milyenek! Legtöbbjüknek semmi köze ahhoz, amit művészetnek, vagy legalább igényes szórakoztatásnak szokás nevezni. Elképzelhető, hogy egy-egy Kommandó sorozaton nevelkedő ifjú pár év múltán már meg sem értene egy valamennyire is bonyolultabb cselekményű, s egyáltalán mondanivalóval rendelkező filmet. Vagy ez azért túlzás?

— Ha túlzás, akkor is csak nagyon enyhe — válaszolja Ary Ernő. — Tapasztalataim szerint a gyerekek nagyon szívesen néznek természetrajzfilmeket, vagy más, mondjuk technikatörténeti összeállításokat repülésről, hajózásról, autókról, csakhogy az ilyesmiből minimális a választék, s ha már videóra költ a szülő, akkor nem ilyesmiket vásárol.

Áldás és átok. Most tényleg a jelenség árnyékos oldala látszik terebélyesebbnek, de azért sorolhatnánk a biztató ellenpéldákat is. Nagy Sándor, a Sárbogárdon dolgozó pedagógus mondja, hogy ők szalagra vették a televízió „Élet a Földön" sorozatát, a rajzórákhoz pedig „A hét műtárgya" című adás kis ötperces részeit rögzítették. Nyilvánvaló, hogy az ország számtalan iskolájában hasonlóan cselekedtek, s használják a videót az órákon, délután, a szakköri foglalkozásokon. Léber László, a szombathelyi fiú meséli, hogy ő még nem is látott „igazi" videofilmet. Az együttesnek ahol táncol, van ugyan videója, de ők mindig csak magukat nézik rajta a gyakorlások után, elemzik a mozdulataikat, megbeszélik, kinek min kell még javítania. Merthogy ilyesmire is jó a video, erre is lehet használni.

Mert használni kell. Van, feltalálták, s a maga nemében tényleg zseniális szerkezet. Áldás és átok. De jó lenne, ha a hangsúly inkább az áldás szóra kerülne.

Sinkovics Ferenc

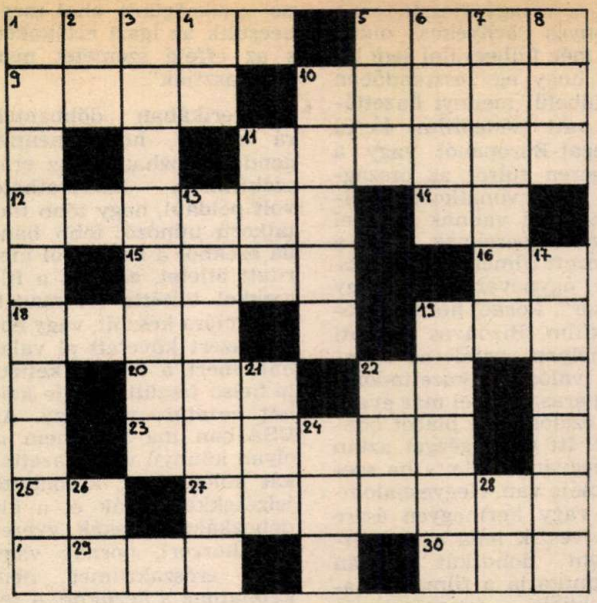

Kölcsön-műsorok

Műsoros videokazettákat már hazánkban is lehet kölcsönözni. Rejtvényünk függőleges 1. sorában rejtettük el a kazettakölcsönzők nevét, melyek a könyvtárak, a lemeztárak után most egy újfajta kulturális szolgáltatást nyújtanak.

VÍZSZINTES: 1. Település. 5. Szülésznő – régiesen. 9. Akta. 10. Mértékegység. 11. Például a lépcsőházban van. 12. Hintamérték. 14. Állati lakhely. 15. . . . tél. 16. K.-Ázsiai mértékegység vagy a lítium vegyjele. 18. Háziállat. 19. Óg- . . . , zsörtölődik. 20. Ollós állat. 22. Libahang. 23. Szigorú vélemény. 25. Vércsoport. 27. Hajtószerszámot. 29. Erődítmény. 30. Kettőnk.

FÜGGŐLEGES: 2. Cipész szerszám. 3. Zűrzavar. 4. Állóvíz, forditva. 5. Fizetés. 6. Mértani kifejezés. 7. Betolat. 8. OP . . . művészeti irányzat. 10. Népi elbeszélés. 11. Történelmi . . . 13. Hullámok visszaverését felfogó berendezés. 17. Ilyen állat a ló. 19. Hegységünk. 21. Vágószerszám. 22. Előtagként földet jelent. 24. Népszerű együttesünk nevének betűi, keverve. 26. Véd. 28. T. D.

Video-totó

1. Vajon melyik országban kísérletezték ki először a videot, mint a képrögzítés újfajta technikáját?

a. Hollandiában, b. Japánban, c. Egyesült Államokban

2. A felsorolt típusok közül melyik videokazettát gyártják, illetve szerelik össze Magyarországon?

a. TDK, b. Agfa, c. Polimer

3. Melyik az a magyar pop-együttes, amely videoklipjével eléggé jelentős sikert aratott az 1987-es Cannes-i MIDEM fesztiválon?

a. Lord, b. Viki és a Flört, c. Bojtorján

PÁLYAVÁLASZTÓ LÁNYOK, FIÚK!

A Budapesti Elektromos Művek az Ipari Minisztérium felügyelete alatt működő közüzemi vállalat. Felelős – ellátási területén belül – a villamosenergia-szolgáltatással kapcsolatos tevékenység végzéséért. Vállalatunk műszaki-gazdasági feladatait három, egymástól jól elkülöníthető tevékenységi csoportba sorolhatjuk.

1. A vállalat kezelésében levő hálózatok, épületek, gépek, berendezések üzemeltetése, a szükséges fenntartási és karbantartási munkák végzése.

2. Energiagazdálkodási tevékenység, ezenbelül a fogyasztók energiaigényének kielégítése.

3. Hálózatfejlesztés. Az áramszolgáltatási területen jelentkező hálózatfelszerelési -építési igény kielégítése.

Szakmunkástanulóink képzése főhivatású szakoktatók irányításával tanműhelyekben, illetve az üzemegységeknél folyik. A képzési idő általános iskolai végzettségűeknek három év, érettségizetteknek két év. A tanulóévek alatt elsajátítják a villanyszerelő szakma legfontosabb technológiáit.

Szakmunkástanulóink minden őket megillető juttatást – tanulmányi és társadalmi ösztöndíjat, munkaruhát, étkezést – megkapnak. A vidéki tanulók részére kollégiumi elhelyezést biztosítunk.

A harmadéves tanulókat szakmunkásbérben foglalkoztatjuk. A továbbtanulást támogatjuk.

Az iparágban dolgozók energia-árkedvezményben és egyéb juttatásokban részesülnek.

Az alábbi szakmákra várjuk jelentkezéseteket: villanyszerelő, műszerész, vízvezeték-szerelő, kőműves, festő-mázoló.

A továbbtanulási jelentkezési lapra irjátok rá, hogy a Budapesti Elektromos Művekhez jelentkeztek.

Minden érdeklődőt szeretettel vár a Budapesti Elektromos Művek oktatási központja.

Cím: Budapest VI., Weiner Leó u. 7. 1065. Tel.: 126-011.

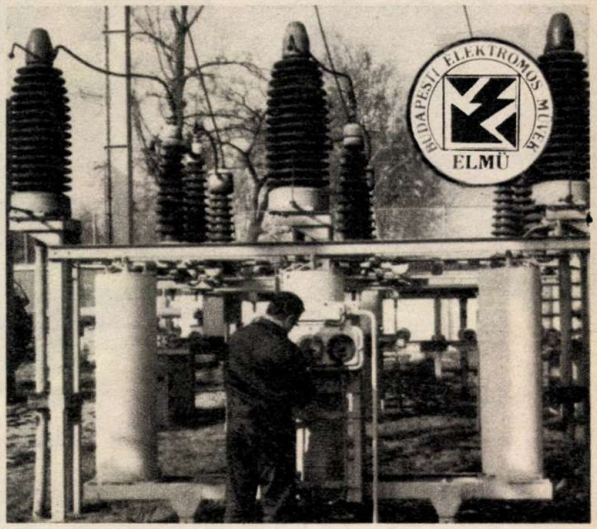

A mi szakmánk vár még rátok! Legyetek a „FEHÉR MIVESSÉG" mesterei! Jelentkezzetek papíripari szakmunkástanulónak a Csepeli Papírgyárba! A képzési idő három év. Az elméleti oktatás helye az 50. Számú Textil- és Papíripari Szakmunkásképző Intézet (Csepel, Bajáki F. u. 27.). A gyakorlati oktatás helye a Csepeli Papírgyár.

A képzés ideje alatt tanulóinknak a következő kedvezményeket nyújtjuk:

- **a tanulmányi eredménytől függő társadalmi ösztöndíj (300–1000 Ft) + tanulmányi pótlék (10–50%), és tanulmányi ösztöndíj (50–900 Ft);**
- **térítésmentes ebéd;**
- **teljes tanfelszerelés és munkaruha;**
- **kollégiumi elhelyezés;**
- **minden tanévben egy teljes öltözet ruha;**
- **ingyenes kirándulás, üdülés;**
- **a tanulmányi eredménytől függően, minden sikeresen befejezett tanév végén 1000–2500 Ft jutalom;**
- **sportolási lehetőségek, uszoda és sportlétesítmények a gyár közelében;**
- **ifjúsági klub, könyvtár.**

A papíripari szakmai ismeretek középfokon is elsajátíthatók a Than Károly Vegyipari Szakközépiskolában (Budapest II., Lajos u. 1–3.). Az iskola a négyéves képzési idő elteltével középfokú szakmai végzettséget és érettségi bizonyítványt ad. A középiskolások a szakmunkástanulókkal azonos kedvezményben részesülnek.

Továbbtanulási lehetőséget a Könnyűipari Műszaki Főiskola biztosít.

Fiatalok! A papír több ezer év alatt nélkülözhetetlen lett, nem tudta semmilyen más anyag pótolni a kultúra terjesztésében elfoglalt helyét. Felhasználási területei a csomagolástechnikában és az egészségügyi felhasználásban egyre bővülnek.

Jelentkezzetek! Biztos jövő, jelentős kedvezmények!

Bővebb felvilágositást a Papíripari Vállalat Csepeli Papírgyár személyzeti osztálya ad.

Cím: Budapest XXI., Duna u. 42. 1751.

Telefon: 279-620/535, 301.

PAPÍRIPARI VÁLLALAT CSEPELI PAPÍRGYÁRA * 1923 *

HIRDETÉS

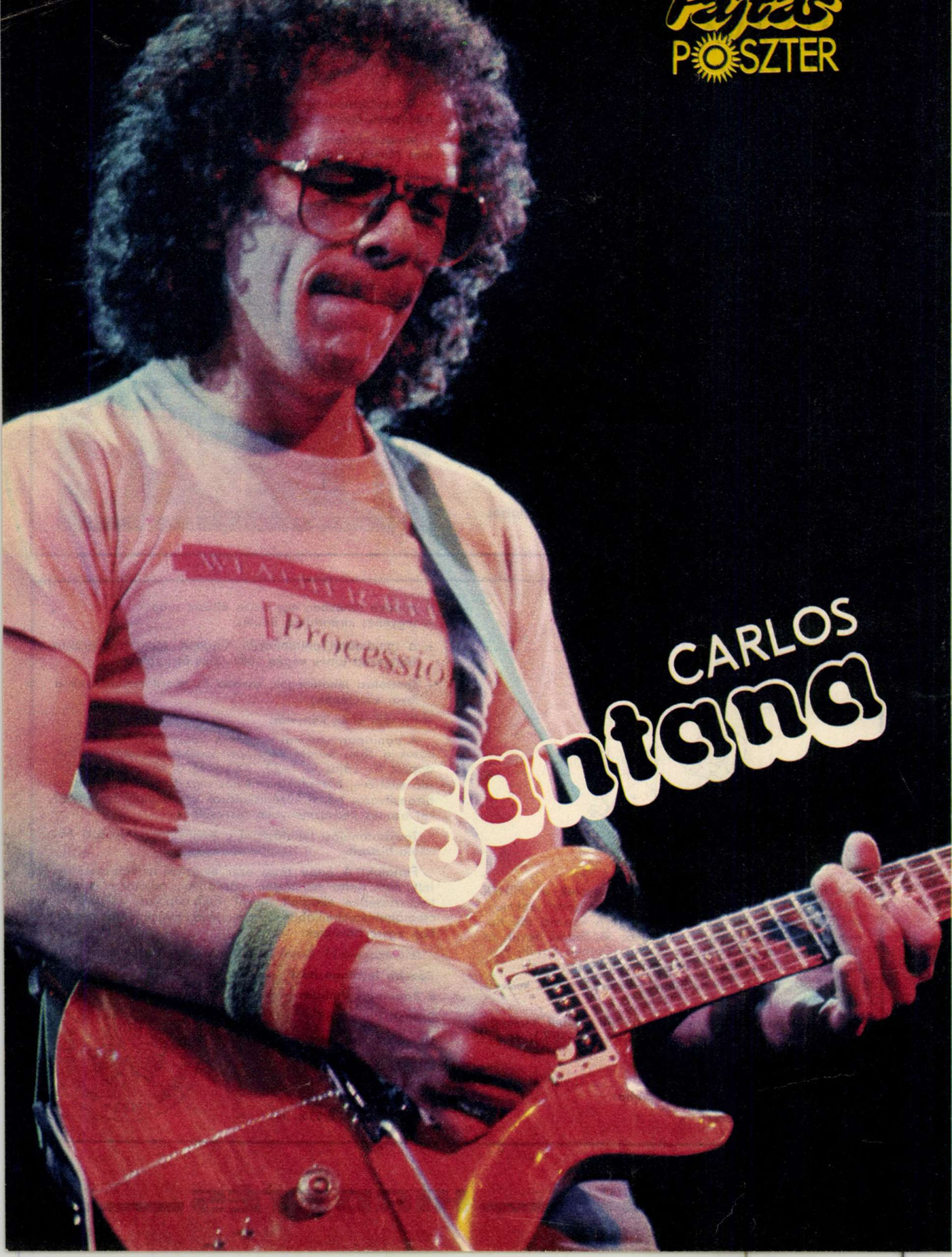
Fajtas
POSZTER
CARLOS
Santana

Pajtás

87/21
XLII. ÉVF.
1987. SZEPTEMBER 10.
ÁRA: 4,50Ft

KICSIK ÉS...

mint...

B, mint — bár.

Mihaszna szócska. Nyelvünknek talán legfölöslegesebb kötőszava. Kivált, ha úgy használják, miként a felnőttek sokszor. Bár, mondják és te tudod, hogy azonnal hozzáteszik: de...

Bár még kicsi vagy, hangoztatják nyomatékkal, *de* (teszik hozzá némiképp visszafogottabban, ám ellentmondást nem tűrő hangon) azért nyugodtan elmosogathatsz, leszaladhatsz a boltba, piacra, patyolatba; fölporszívózhatod a szobádat (s ha már úgyis ott a porszívó a kezedben), nyugodtan kitakaríthatod a tesód szobáját is. Aki *bár* már nagy, *de* vissza mer beszélni. És te mosogatsz, vonulsz a boltba-piacra-patyolatba, fölporszívózol (szitkozódva a tesódnál is), és arra gondolsz: *bár* még kicsi vagy, *de* jó lenne, ha már nagy lennél!

Különösen, amikor ők, a nagyok leereszkednek hozzád. *Bár* még nem vagy nagy, mondják (és hangjukban érzed, hogy alászállnak), *de* azért — teszik hozzá kegyesen — elengednek moziba, játszótérre, a barátnőhöz a sarokra, sőt még szakkörre is. Te ilyenkor megmakacsolod magad: *bár* szíved szerint mennél, *de* azért juszt se' mész. Úgyis tudod, hogy azért kegyeskednek moziba elengedni, hogy megnézd: tesód ki mellett ül. Ha a ház előtt játszol, vagy a sarkon ácsorogsz, ötpercenként kidugják orrukat: nem fázol-e? (Pedig csak arra kíváncsiak: te kivel társalogsz?) Behúzódsz ilyenkor szobád sarkába, *bánatosan borongsz*, (b, mint...) és arra gondolsz, hogy nincs *búsabb* korszaka az ember életének, mint az a két év, amit 10 és 12 között eltölt.

Néha meg (bár szíved szerint szobád sarkában búsulnál, de azért vonz a mozi, a játszótér a barátnő) juszt is elmész. Tűröd, hogy ötpercenként megkérdezzék, nem fázol-e? S hagyod, hogy kifaggassanak, hogy a tesód kivel volt moziban, és mit csinált. És te (bár még kicsi vagy, de) hallgatsz. Ebből aztán rögtön mindenfélére gondolnak, csak arra nem, ami történt. Merthogy nem történt semmi. Ezen. persze te magad is csodálkoztál, hiszen (mert kicsi vagy, éppen azért) úgy tudod, hogy ilyenkor történni szokott valami.

De a tesód csak hallgatott. Körülötte helyesebbnél helyesebb lányok és fiúk voltak, de neki szavát sem lehetett venni. A film alatt is sóhajtozott, és éppen olyan volt, mint a felnőttek. Te még kicsi vagy, mondta, ezt te még nem érted. És még azt is mondta, hogy neked könnyű, és hogy te nem is tudod, milyen boldog az ember így 10-12 évesen.

És egész este tovább sóhajtozott, és leste a telefont, és nem válaszolt, amikor kérdezték, és már te is untad, hogy mit faggatják. És arra gondoltál, hogy *bár* felnőttek, *de* nem értenek semmit. És másnap szó nélkül mosogattál, mentél boltba-piacra-patyolatba, és nem kellett kétszer mondani, hogy takarítsd ki a tesód szobáját.

És az sem baj, hogy ő is azt hiszi, hogy te még kicsi vagy. Meg hogy nem látja, hogy te igenis tudsz mindent. Azt is, hogy az ember tényleg boldog 10 és 12 évesen.

*

Hiszen kívül általában nincs barátság.

S belül még ott a béke.

JELÖLIK VAGY VÁLASZTJÁK?

Elkeseredett hangú levelet kaptunk Somogyból: „Karcsi bácsi leváltotta a Vidámság őrs vezetőjét, és engem jelölt helyébe. Tizenkét társam közül csupán egy fiú nem emelte fel a kezét, amikor megkérdezte, hogy egyetértenek-e vele, de ő is csak hümmögött, amikor meg kellett magyaráznia, hogy miért tartózkodik. Rám szavazott majdnem mindenki, mégis ki akarnak velem szúrni. A választást követő összejövetelre 7-en, a múltkorira pedig már csak 2-en jöttek el. Karcsi bácsi az osztályfőnököm, javasolta, hogy írjam össze a hiányzókat, de nem akarok árulkodni. Nagyon bánt ez az egész, a tanulásban is rontottam. Mit tegyek?" – írta a hetedikes B. Anikó.

JELÖLIK VAGY VÁLASZTJÁK?

A somogyi lány panasza szóba került Csillebércen, ahol olyan gyerekek jöttek össze, akiknek többsége vezető, őrsöt, rajt irányít, az úttörőtanácsban képviseli társait. Volt, aki sajnálkozott Anikón, volt, aki a vállát vonogatta. Az egyik győri fiú végül kimondta, amit gondolt:

— Ahol fiúk is vannak, ott ostobaság lányt választani őrsvezetőnek. Úgysem hallgatnak rá. Anikó egyébként is Karcsi bácsi jelöltje, ráerőszakolták a többiekre. Én azt mondom, lépjen le, mielőtt...

A jelenlévő lányok a fiúba fojtották a szót. Az egyik, aki ismerte, dühében személyeskedni kezdett.

— Jobb lett volna, ha hallgatsz. Arról kellene beszélned, hogy téged ki jelölt ide? A tábori beutalót apukád miatt kaptad. Ez vezetőképző tábor, és neked semmiféle tisztséged nincs.

— Még lehet.

— A vonaton végig azt hajtogattad, hogy te pihenni jössz ide.

A hetedikes Takács Eszter, aki a győri II. Rákóczi Ferenc csapatból érkezett, visszakanyarodott a levélhez.

— Valakit valakinek jelölni kell. Miért baj az, ha az osztályfőnök kap először szót, hiszen ő tudja a legjobban, hogy ki hogyan tanul. Én is azért lettem kisdobos őrsvezető, mert jól tanulok.

— Pethő Juditot és engem is az osztályfőnökünk jelölt, de a raj tagjai választottak meg. Judit lett a rajtitkár, én pedig a helyettese — mesélte Papp Zoli, a nyírmeggyesi 613. számú Árpád fejedelem csapat tagja.

A vezetéshez ma már nem elég csak annyi, hogy valaki jól tanul. Szigetváron, a 789. számú Zrínyi Miklós Úttörőcsapatban a Párduc őrs tagjai ezt a saját bőrükön tapasztalták.

A PÁRDUC ŐRS VISZONTAGSÁGAI

— Először Mariann lett az őrs vezetője. Ő valóban a legjobb tanuló az osztályban. De semmire nem ér rá. Különórákra jár, angolul tanul. Tulajdonképpen nem is tudta, mit kezdjen az őrssel. Abban az időben egyetlenegyszer sem jöttünk össze — mondta Korga Imre. — Aztán Gabi kapott megbízatást. Ő is jó tanuló, de a fiúkkal nem tudott szót érteni. Van nálunk néhány túlkoros srác, akik már nagylegénynek tartják magukat, egyszerűen fütyülnek mindenre, ami úttörő. Gabi többször is megpróbálta összehívni a társaságot, de kongott a terem az ürességtől, mert csupán ketten-hárman érkeztek. Megunta a dolgot, megdühödött, és lemondott. Ettől kezdve csak tengtünk-lengtünk. Hiába javasoltunk bárkit, az illető nem vállalta az őrsvezetést.

— Végül...

— Ilonka néni, a rajvezetőnk egyénenként beszélt velünk. S én igent mondtam.

— Rád hallgatnak?

— Legutóbbi összejövetelünkön, amelyiket a Várban tartattuk, többen voltak, mint bármikor azelőtt. A hangulat is jó volt, pedig takarítottunk. Csapatunk ugyanis védnökséget vállalt a szigetvári vár felett.

AJÁNLÓLEVELE EGY KIRÁNDULÁS VOLT...

A várpalotai 6. sz. iskolában, az 5462. Számú Fjodorov Úttörőcsapatban abban is a gyerekek döntenek, hogy ki menjen például Zánkára, ki kapjon ilyen vagy olyan kedvezményt, ki képviselje a csapatot a városi, megyei vagy országos rendezvényeken. Nyílt szavazás útján választották meg az úttörőtanács tisztségviselőit is. Titkárnak két lányt, Terbe Szilviát és Kis Katit jelölték. A voksok 75 százalékát Szilvi kapta.

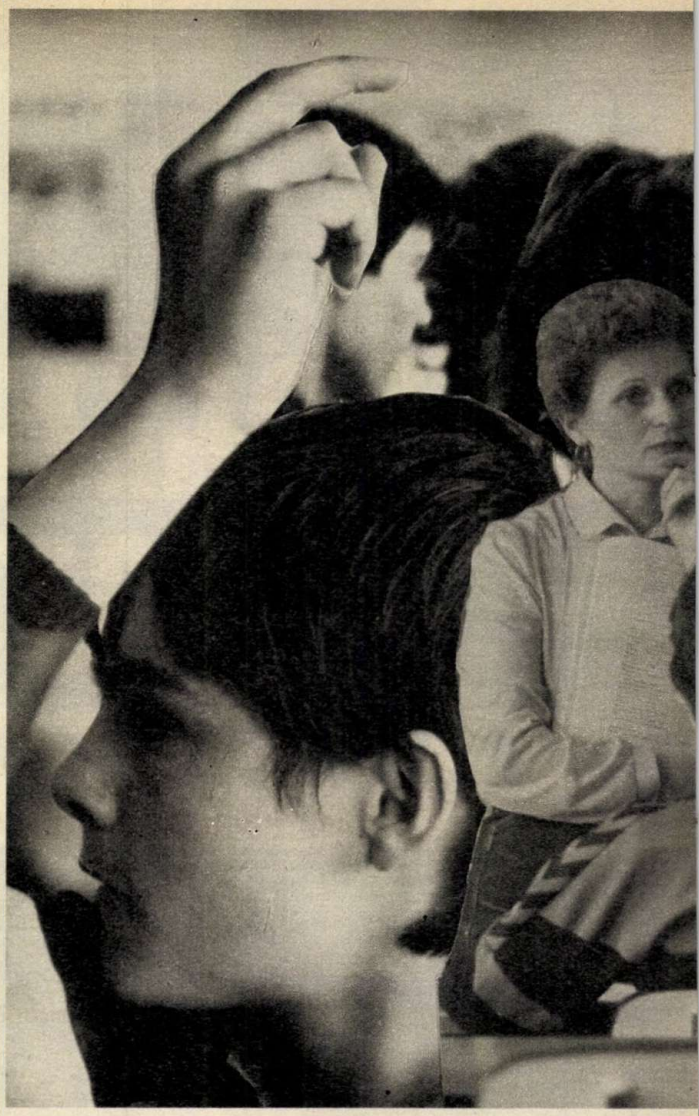

— Mivel hódítottad meg a tanácsot?

— Azzal, hogy Weininger Olívia mellettem állt ki.

— Ő kicsoda?

— Az úttörőtanács előző titkára volt. Nagyon szerették a gyerekek.

— Őt szerették, és téged választottak?

Szilvi elnevette magát.

— Olívia kijárta a nyolcadikat, és búcsúzott. A gyerekek úgy gondolták, hogy akit ő ajánl, abban bízni lehet.

— Olívia honnan ismer téged, hiszen nem is egy osztályba jártatok?

— Figyelemmel kísért mindenkit a csapatban. Szem- és fültanúja volt annak is, amikor a csapatvezetőnk megbízott egy kisdobos-kirándulás szervezésével. A cseri erdei játéknak olyan sikere lett, hogy megválasztottak a Pillangó őrs vezetőjévé. Aztán a rajunkat bízták rám.

— Ha jól értem, mielőtt nálatok vezető lesz valaki, előbb bizonyítania kell.

— Az én esetemben leg-